

Udsatte grønlandere i Århus

Center Basen

Udsatte grønlændere i Århus.

En rapport på baggrund af undersøgelse af socialt udsatte grønlændere i Århus kommune.

© Center Basen, Århus kommune 2008

Rapporten er udarbejdet af etnograf Tina Kjeldgaard, Center Basen

Layout: Ove Abildgaard og Apollo Mathias Jeremiassen

Tegning: © Nuka Godtfredsen

www.andala.dk

Rapporten kan citeres med tydelig kildeangivelse.

Rapporten kan downloades fra www.udsattegroenlaendere.dk eller rekvireres ved henvendelse til Socialforvaltningen i Århus kommune.

Resumé

Grønlanderprojektet under Center Basen i Socialforvaltningen i Århus Kommune har i perioden fra marts 2005 - marts 2008 haft som mål at udrede de socialt udsatte grønlanderes forhold i Århus Kommune. Hvor mange er de? Hvad er deres problemer? Hvordan kan de hjælpes?

Projektet har undersøgt disse forhold ved hjælp af opsøgende gadeplansarbejde, en omfattende spørgeskemaundersøgelse samt bostøtte-, bisidder- og case manager-arbejde, der alt sammen er udført af projektets medarbejdere.

Der bor ca. 1000 grønlandske borgere i Århus Kommune, hvoraf langt de fleste er godt integreret i samfundet. Ud af de 1000 grønlandere har projektet fundet, at ca. 150 er socialt udsatte, hvilket er forholdsvist højt.

Projektet er af den overbevisning, at det ikke er den grønlandske kultur eller etnicitet, der skaber udsathed, men de udsatte grønlanderes sociale situation, herunder livsvilkår, uddannelsesniveau, personlige historie og psykosociale baggrund samt eventuelle misbrug. Socialt udsatte grønlandere har dermed samme slags problemer som andre socialt udsatte borgere. Alligevel har de svært ved at begå sig i den offentlige forvaltning og i en mængde andre sammenhænge i det danske samfund, og de får ofte ikke den hjælp, de har behov for.

Det, der er specielt for de udsatte grønlandere, er, at der gør sig en "udlændingehed" gældende samtidig med, at de er danske statsborgere. De udsatte grønlandere er tilflyttere til det danske samfund og har ofte en mangelfuld beherskelse af det danske sprog og kender ikke det danske samfund og system. Mange er opvokset i et grønlandsk samfund, der har en anden struktur end det danske.

Alligevel bliver de ofte mødt med forventninger om, at de faktisk behersker sproget og kender systemet, og fordi de er danske statsborgere, får de ikke tilbudt en integrationsindsats ved deres ankomst til Danmark.

Projektet anbefaler øget brug af tid og tolk i det sociale arbejde med udsatte grønlandere. Det er gratis for Århus Kommune at rekvirere tolk og evt. bisidder fra Det Grønlandske Hus. De udsatte grønlandere har ofte svært ved at "finde vej" i det offentlige system i Danmark og der er brug for tid og tolk til at sikre, at det drøftede er forstået.

Mange af de udsatte grønlandere er allerede udsatte, når de kommer til Danmark. Undersøgelsen viser, at udsatte grønlandere, der flytter til Danmark, risikerer en yderligere social deroute. Dette pga. manglende kontakter og viden om, hvordan man klarer sig i det danske samfund, dårlige danskundskaber, ingen uddannelse, eller en uddannelse der ikke umiddelbart kan bruges i Danmark.

Projektet anbefaler, at de udsatte grønlandere tilbydes et introduktionsforløb med fokus på bl.a. sprog, uddannelse eller arbejde og bolig for at modgå (yderligere) social deroute ved deres tilflytning til Danmark.

Indholdsfortegnelse

1. Indledning	3
1.1. Rammer for projektet	4
1.2. Målgruppe	5
2. Metode og forløb	5
2.1. Forløbsbeskrivelse	5
2.2. Tilgang: De udsatte grønlanderes egen stemme	6
Projektteamet	7
Praksistilgang	7
Løbende evaluering og dokumentation	8
Grønlandssprogede medarbejdere	9
Målgruppens stemme – projektets stemme	9
2.3. Dataindsamling	11
Opsøgende gadeplansarbejde	11
Spørgeskema	13
Bisidder-arbejde	15
Logbøger	16
2.4. Delkonklusion	18
3. Resultater og erfaringer	19
3.1. Fakta om udsatte grønlandere i Århus	20
3.2. Beskrivelse af det grønlandske udsatte-miljø i Århus	22
3.3. Erfaringer med netværksdannelse	24
3.4. Erfaringer med bostøtte og case management	27
3.5. Erfaringer med en særlig beskæftigelsesrettet indsats i Daglejerprojektet	30
3.6. Social udsathed og etnicitet	31
3.7. Forankring af Grønlanderprojektets resultater	32
4. anbefalinger	36
5. Perspektivering	38
Gør vi dem udsatte ved at tænke dem som sådan?	38

Bilag

- A. Projektansøgning
- B. Pjece om projektet
- C. Spørgeskema
- D. Spørgeskemasvar

1. Indledning

Socialt udsatte grønlændere i Århus har været en overset gruppe, der hidtil ikke har fandtes megen viden om. Det har fx ikke været kendt, hvor mange de er¹, hvad deres problemer er, og hvorfor de er udsatte.

Dette har Grønlænderprojektet under Center Basen i Århus Kommune nu ændret på. I 3 år har projektets grønlandsktalende medarbejdere indsamlet omfattende viden om socialt udsatte grønlændere i Århus. Dette er sket via opsøgende gadeplansarbejde, spørgeskemainterviews, bisidder-arbejde, bostøttee arbejde mm.

Formålet med projektet har været:

- Overordnet at kvalificere arbejdet med udsatte grønlændere ved:
- At udrede hvor mange socialt udsatte grønlændere, der bor i Århus Kommune, og dokumentere hvilke forhold der gør sig gældende for dem, og hvilke behov de måtte have.
- At yde bostøtte til udsatte grønlændere.
- At etablere netværk mellem normalt fungerende og udsatte grønlændere.
- Løbende at udbrede den viden, som projektet opnår, og gøre en forskel undervejs.

Sidstnævnte har bl.a. indebåret, at projektets medarbejdere har ydet omfattende bisidder-arbejde til udsatte grønlændere, som de mødte undervejs i det opsøgende arbejde, og som udtrykte behov for hjælp til alt fra at forstå et brev til at søge bolig. Bisidder-arbejdet har ikke været et mål i sig selv i projektet men været tænkt som en funktion, der i visse tilfælde fulgte med i kontakten til de udsatte grønlændere.

Det overordnede mål med grønlænderprojektet og det arbejde, som er udført undervejs, har været at kvalificere kommunens og andre aktørers arbejde med udsatte grønlændere i Århus. Derfor har det været væsentligt for projektet at formidle og implementere de erfaringer, der er gjort undervejs, således at projektet har gjort sig selv overflødig her ved projektets afslutning. Målet har været at få øget viden om de udsatte grønlændere i Århus og at få de etablerede instanser til at reagere på denne viden.

Et særligt fokus har været på spørgsmålet om, hvorvidt de udsatte grønlændere har behov for noget "ekstra". Gør der sig noget særligt gældende for de udsatte grønlændere, som gør, at de har behov for en særlig indsats?

Der bor i alt ca. 1000 grønlændere i Århus. Ca. 150 heraf har vist sig at være socialt udsatte, hvilket er forholdsvis højt². Centralt for projektet har været at tilvejebringe viden om de udsatte grønlænderes eget perspektiv på deres liv og deres problemer. Dette er sket ved, at projektets grønlandsktalende medarbejdere har mødt de udsatte grønlændere i Århus gennem opsøgende arbejde og er blevet bekendte med og i miljøet. Metoden har således primært været kvalitativ. Dog har projektets medarbejdere også lavet 120 omfattende spørgeskema-interviews med udsatte

¹ En af grundene til, at dette ikke har været kendt er, at grønlændere som del af Rigsfællesskabet er danske statsborgere og derfor ikke registreres særskilt.

² CASA (Center for Alternativ Samfundsanalyse) har fundet, at der i Århus i alt er 4-5000 socialt udsatte personer ud af en population på ca. 295.000. 15 pct. for grønlændernes vedkommende er derfor relativt højt, selv om sammenligningen sker med forbehold, da tallene er fremkommet på forskellig vis. Måden at definere målgruppen socialt udsatte på er fx forskellig i CASAs undersøgelse og Grønlænderprojektets undersøgelse.

grønlandere i Århus.

Denne rapport beskriver i kapitel 2 i nærmere detalje det forløb og de metoder, der er gået forud for tilvejebringelsen af projektets viden. Kendetegnende for projektet har været en løbende evaluering og dokumentation af arbejdet. Rambøll har for Servicestyrelsen foretaget en ekstern evaluering af projektet, mens vi i projektet selv har foretaget løbende intern evaluering. Formålet hermed har været at skærpe bevidstheden om arbejdsprocessen - hvordan vi arbejder, og hvordan det virker - for herigennem at blive opmærksom på vores egne forudindtagetheder og på behov for eventuelle justeringer undervejs.

I kapitel 3 opsummerer rapporten den viden og erfaring, Grønlanderprojektet har tilvejebragt i perioden fra marts 2005 - marts 2008. Hvad ved vi nu om udsatte grønlandere i Århus? Hvilket billede tegner sig af målgruppen? Og hvilken særlig indsats har udsatte grønlandere i Århus behov for?

1.1. Projektets rammer

Socialministeriet offentliggjorde i januar 2003 en Hvidbog om socialt udsatte grønlandere i Danmark, som satte fokus på den landsdækkende sociale indsats overfor gruppen³. Dette på baggrund af bl.a. Lise Tøgebys undersøgelse, som viste, at en stor del (40 pct.) af den grønlandske befolkning i Danmark er på overførselsindkomster, og at der sker en nyrekruttering til de socialt udsatte grupper af grønlandere i Danmark⁴.

På baggrund af Hvidbogen blev der afsat en pulje med Sats-midler til en landsdækkende vidensformidling og udvikling af indsatsen omkring socialt udsatte grønlandere. Fra denne pulje fik Århus Kommune i 2005 penge til en udrednings- og formidlingsopgave vedrørende de socialt udsatte grønlandere i Århus Kommune.

Den landsdækkende indsats for socialt udsatte grønlandere er blevet varetaget af Socialt Udviklingscenter (SUS) for Servicestyrelsen. SUS har haft til opgave at lave tværgående netværksgrupper af socialarbejdere og andre i Danmark, som arbejder med udsatte grønlandere for at understøtte erfaringsudveksling og videreudvikling af indsatsen. Meningen hermed har været at igangsætte et forum, som eksisterer udover projekterne, når deres bevillingsperioder ophører. Grønlanderprojektet har således også deltaget i dette netværk og herigennem fået kendskab til andre aktører på området og deres erfaringer og viden om målgruppen. SUS har desuden stået for den fælles hjemmeside www.udsattegroenlaendere.dk, hvor den viden, de forskellige projekter har tilvejebragt, formidles.

I Grønlanderprojektet i Århus, som denne rapport handler om, har været ansat tre medarbejdere - en opsøgende konsulent (Nuka Lynge Engberg) og en bostøttemedarbejder (Karl Olsen), der begge er grønlandsktalende, samt en projektstøtte (Mette Meilandt) på deltid.

Oktober 2007 stoppede Nuka og Mette i projektet, og i stedet blev Apollo Jeremiassen og Tina Kjeldgaard ansat pr. 1. december 2007 som hhv. formidler og projektstøtte. Det er således også sidstnævnte, der har udfærdiget denne rapport på baggrund af det arbejde, gruppen har lavet.

Projektet har været forankret i og ledet af Center Basen ved Palle Eli Jensen, Århus Kommune.

³ Hvidbogen findes bl.a. på www.udsattegroenlaendere.dk

⁴ Tøgeby, Lise (2002): "Grønlandere i Danmark. En overset minoritet." Århus: Aarhus University Press.

Center Basen hører under socialforvaltningen i Århus Kommune og driver en række være-, aktivitets-, og bosteder for byens socialt udsatte. Center Basen laver desuden projekter for socialt udsatte som fx Grønlænderprojektet med det mål at kvalificere indsatsen overfor målgruppen.

Til projektet har været tilknyttet en følgegruppe bestående af repræsentanter fra Det Grønlandske Hus, Kirkens Korshær og Koføeds Skole foruden projektets medarbejdere og centerlederen. Kommunens jobcentre og socialcentre blev også indbudt til at deltage men kunne ikke afse ressourcer hertil.

1.2. Målgruppen

Projektets udgangspunkt har været, at målgruppen definerer sig selv: De personer, der selv opfatter sig som havende behov for hjælp eller som værende udsatte, *er* målgruppen. Herved er det målgruppens *egen* opfattelse af egen situation, der er blevet kortlagt. Således kan projektet betragtes som et talerør for de, der selv mener, at de har problemer eller behov for støtte.

Den langt overvejende del af dem, projektet har haft kontakt til, har været i en situation, samfundet objektivt set også definerer som værende udsat – dvs. alkoholikere, misbrugere, ensomme, psykisk syge, hjemløse mv.

2. Metode og forløb

I dette kapitel beskrives projektets forløb og metodevalg. Hvordan har projektet opnået sin viden om udsatte grønlandere i Århus, og hvad er sket undervejs?

Først beskrives den overordnede tilgang i projektet - dvs. de tanker, der lægger bag den måde, projektet er grebet an på. Her er i høj grad tale om, at det er grebet an "nedefra". Det har ikke været ønsket at designe projektet fra skrivebordet men derimod at lade projektet blive designet af målgruppen og af medarbejdernes erfaringer.

Dernæst beskrives den måde, projektets medarbejdere har indsamlet viden om målgruppen på. Projektet har gjort brug af forskellige metoder til at få kontakt til og viden om målgruppen. Dels har projektmedarbejderne udført opsøgende gadeplansarbejde, dels har de udført 120 spørgeskemainterviews, og dels har de løbende udført bisidder-, bostøtte- og case manager-arbejde.

2.1. Forløbsbeskrivelse

Projektet startede 1. marts 2005, hvor de tre nyerehvervede medarbejdere havde første arbejdsdag. Forinden havde lederen af det Center, der i dag hedder Center Basen, udfærdiget projektansøgningen (se bilag A) og dermed lagt første ramme for projektet.

Kendetegnende for projektet har været, at projektets målsætninger er blevet foldet ud i etaper og på grundlag af de erfaringer, projektet løbende har gjort.

Det første skridt, som blev taget allerede første måned, var det opsøgende gadeplansarbejde. Dette gav idéer til udarbejdelsen af et spørgeskema. Det opsøgende arbejde skabte også grundlag for bostøttee arbejdet, som undervejs ændrede karakter til case manager-arbejde, da det viste sig svært at

udføre en egentlig bostøtteindsats.

Det opsøgende arbejde, spørgeskemaundersøgelsen, bisidder-arbejdet og bostøtte-arbejdet, som altså blev til en case manager-indsats, foregik løbende under hele projektperioden. Dog blev fokus de sidste måneder især lagt på formidling af projektets resultater. Derudover dukkede der undervejs ting op, som gjorde, at projektet i perioder tog et særligt fokus.

Dette gælder fx Daglejerprojektet, som der blev rejst penge til uafhængigt af Grønlanderprojektet, men som det var åbenlyst at inddrage i projektet, da de to projekter havde samme målgruppe – udsatte grønlandere i Århus⁵. Grønlanderprojektets medarbejdere hjalp derfor undervejs med at gøre de udsatte grønlandere opmærksomme på daglejerprojektet og drog herigennem nyttige erfaringer om målgruppen i et beskæftigelsesmæssigt perspektiv. Samtidig var Grønlanderprojektets projektstøtte også projektstøtte for Daglejerprojektet, hvilket gav en naturlig erfaringsudveksling.

Et andet særligt fokuspunkt i projektperioden var de udsatte grønlandere i Gellerup, hvor flere følte sig chikaneret og forfulgte på grund af deres etnicitet. Projektet informerede bl.a. Socialudvalget, skubbede på genetableringen af den lokale grønlandske forening i området og hjalp de udsatte grønlandere, som ønskede at flytte fra Gellerup, med at finde ny bolig.

Et tredje særligt fokus i projektperioden har været, at bostøttemedarbejderen et år inde i projektet blev koblet på et idrætsprojekt, der arrangerer fodboldtræning for byens udsatte borgere. Tilbudet, der er åbent for alle udsatte, tiltrak uforholdsmæssigt mange grønlandere. Bostøttemedarbejderens rolle blev at deltagerobservere de grønlandske udsatte og være *case manager* for dem, der udtrykte behov for det.

Projektet har også været kendetegnet ved, at to af medarbejderne – den opsøgende konsulent og projektstøtten - stoppede hhv. 3 og 5 måneder før projektets afslutning. Dette afbrød det opsøgende arbejde og den formidlingsindsats, den opsøgende konsulent var i gang med. I stedet blev en ny medarbejder ansat udelukkende med det formål at formidle projektets resultater til medarbejdere i kommunen og andre steder, som har kontakt til målgruppen.

2.2. Tilgang: De udsatte grønlanderes egen stemme

Projektteamet

Der har som nævnt været tre stillinger i projektet foruden projektlederen, som også er leder af Center Basen, hvor projektet har været forankret.

To af projektets medarbejdere - den opsøgende konsulent og bostøttemedarbejderen - har været såkaldt feltarbejdere. De er dem, som har udført det praktiske arbejde såsom gadeplansarbejdet, spørgeskema-interviews, bostøttearbejde, bisidder-opgaver, facilitering af netværksdannelse osv. Det første halve år lavede feltarbejderne det samme arbejde. Herefter begyndte bostøttemedarbejderen at have særligt fokus på bostøtte-arbejdet.

⁵ Daglejerprojektet tilbød daglejerarbejde til udsatte grønlandere i Århus, herunder også førtidspensionister. Projektet løb fra juni 2005 til december 2006 og var et samarbejde mellem Århus Kommunes Beskæftigelses- og Socialforvaltning og Det Grønlandske Hus i Århus. Projektet blev støttet af Den Europæiske Socialfond. Projektet var en succes og kører i dag videre i Det Grønlandske Hus' regi.

En central og løbende arbejdsopgave for feltarbejderne har været at skrive logbog, dvs. at optegne og skriftligt reflektere over de oplevelser og observationer, de gjorde i felten.

Projektstøtten har været deltidsansat i grønlanderprojektet og var den resterende tid deltidsansat i daglejerprojektet, mens det kørte. Projektstøtten har haft ansvaret for det skriftlige arbejde og har fungeret som sparringspartner for feltarbejderne. Projektstøtten har også fungeret som tovholder og været den, der indkaldte til møder, lavede dagsordener, holdt fokus på og nedskrev de diskussioner, der kom op på møder, udstak dokumentationsopgaver mv.

Arbejdsgangen i projektet var, at der blev afholdt jævnlige projektgruppemøder med projektlederen. Behovet var størst i starten og i slutningen af projektet, hvor de blev afholdt ugentligt. Derudover mødtes de tre medarbejdere jævnligt og samlede op og drøftede arbejdet på baggrund af logbøgerne. Medarbejderne delte kontor, hvilket naturligt gav en løbende udveksling og sparring.

Medarbejderne havde desuden fast tilbud om supervision individuelt eller gruppevis, hvilket de benyttede sig af lejlighedsvist.

Praksistilgang

Feltarbejderne begav sig hurtigt efter projektets start ud "i felten". Det var en bevidst tilgang i projektet, at feltarbejderne straks skulle ud at gøre sig bekendte i og med de udsatte grønlandere på byens forskellige være- og aktivitetssteder, forsorgshjem, Kofoeds Skole, havnen, gader, pladser mv. Tankegangen var, at de udsatte grønlandere og deres problemstillinger skulle vise projektet vejen og ikke omvendt. Medarbejderne skulle ikke forberede sig først og på den måde søge forhåndsviden eller -idéer. Målet var at lade målgruppen og miljøet træde frem, som det er. Projektbeskrivelsen var derfor åben og lagde op til, at projektet kunne ændre kurs undervejs. Der var tale om en udpræget praksistilgang.

Logbogen giver et eksempel herpå. Ingen af de tre projektmedarbejdere havde et indgående kendskab til forvaltningen i Århus Kommune på forhånd. En af deres arbejdsopgaver var at bisidde for de udsatte grønlandere, som udtrykte behov for hjælp. Medarbejderne blev altså ikke klædt på til dette job via fx et forvaltnings-kursus. De lærte det, de fik brug for, når de stødte på det og gjorde på den måde også opdagelser ind i, hvordan systemet virker fra de udsatte grønlanderes side som klienter eller brugere.

Et udpræget særkende ved projektet er, at det i langt højere grad, end det er tilfældet i de fleste korterevarende undersøgelser, gengiver de udsatte grønlanderes egen stemme. Projektets medarbejdere har spurgt de udsatte grønlandere selv og på deres eget sprog, hvad de mener om deres situation, og hvordan de selv bedømmer deres eventuelle problemer, i stedet for at spørge deres sagsbehandler, deres bostøtte eller personalet på de institutioner, hvor de færdes, om det samme. Disse medarbejdere er også blevet hørt, bl.a. i følgegruppen omkring projektet, men deres input har været sekundære i forhold til målgruppens egne udsagn og medarbejdernes oplevelser fra det opsøgende gadeplansarbejde, som er beskrevet i projektets logbøger.

Løbende evaluering og dokumentation

I tråd med tankegangen bag praksistilgangen har projektet haft sin egen interne evaluator - projektstøtten. Formålet med denne funktion har været at sikre en løbende dokumentation og evaluering af det, projektet gør. Det er en måde at synliggøre projektets arbejde overfor både målgruppen og omverdenen, og det er en metode til at fremme faglig refleksion og dermed faglig

udvikling hos medarbejderne.

Projekterevalueringer udføres for at bedømme om projekter lever op til de formål, man har med dem, og for at skabe brugbar viden til efterfølgende projekter eller indsatser. Traditionel evaluering igangsættes sidst eller helt efter et projektførløb. I grønlanderprojektet påbegyndte evalueringen imidlertid samtidigt med projektet. Den dokumenterer projektets udvikling, metodeovervejelser, hvilke problemer projektet forholder sig til og hvordan og med hvilket resultat. At der er foretaget en løbende evaluering og dokumentation af projektets resultater, startende samtidig med projektets igangsættelse, har givet mulighed for løbende at forholde sig til projektets udvikling, og reagere på denne, justere kursen.

Et generelt kriterium for at evaluering udføres metodisk korrekt er, at viden om projektet genereres gennem uvildige og systematiske vurderinger af bl.a. målopfyldelse og virkninger af projektet. En indvending mod at have projekterevaluering, der udføres af de ansatte i projektet, er, at bedømmelsen af projektet ikke er uvildig, da det i sagens natur er svært at være uvildig, når man er del af projektteamet. Man er som udgangspunkt partisk og har interesse i positiv vurdering af egen indsats og af projektet. Den interne evaluering sikrer dog også en mere tilbundsående forståelse end den, der kan bibringes en ekstern evaluatør.

I grønlanderprojektet er den interne evaluering blevet styrket af, at en udefrakommende projektstøtte kom ind i projektet kort før dets afslutning og har samlet materialet og lavet denne rapport. Denne proces har givet eksterne øjne på projektet og fungeret som et slags validitetscheck af det metodiske arbejde, som er blevet gjort.

Projektstøtten har stort set ikke selv været i felten og har derfor lyttet til beretningerne fra feltarbejderne udefra. Hun har ikke selv siddet overfor en person, der fortalte en forfærdelig livshistorie men har hørt historierne fra felten i andet led. Vi mener, at det er godt for dokumentationen af projektets resultater og diskussioner, at der er en person i projektet som kun har dette som sit ærinde. Ellers ville det let kunne blive nedprioriteret.

Konkret har projektstøtten hvert kvartal og på baggrund af feltarbejdernes arbejde og logbøger udfærdiget en statusrapport, som har opsummeret og evalueret på de temaer, overvejelser, diskussioner osv., der har kendetegnet projektet i den forløbne periode. På denne måde har projektet evalueret sine egne resultater og metoder løbende i tre år og hele tiden haft fokus på behov for evt. justeringer.

Grønlandsksprogede medarbejdere

Projektet valgte bevidst at ansætte grønlandsksprogede personer til det opsøgende arbejde⁶, da formodningen var, at en del af de udsatte grønlandere ikke taler (godt) dansk. De to medarbejdere var begge fra Grønland men havde boet og arbejdet i Danmark i en årrække som hhv. lærer og socialpædagog. At medarbejderne selv var grønlandere, talte grønlandsk og så grønlandske ud havde åbenlyse fordele i forhold til at få etableret kontakt til målgruppen.

Antagelsen om, at en del af de udsatte grønlandere ikke behersker det danske sprog til fulde, viste sig korrekt. At samtalerne mellem projektets medarbejdere og de udsatte grønlandere kunne foregå på grønlandsk, gjorde det lettere for nogle at åbne op, da de oplevede at kunne tale friere om

⁶ Sproget var et vurderingskriterium sammen med en række andre almindelige kriterier så som uddannelse, erfaring, mm.

følelser på deres eget sprog.

Adgangen og kontakten til de udsatte grønlandere viste sig også lettet af, at medarbejderne var grønlandere. Det forhold, at de ser grønlandske ud, gjorde det mere naturligt at gå hen og sige hej til andre grønlandere, og når kontakten var etableret var det lettere at opbygge et tillidsforhold til den udsatte grønlander netop fordi, de var landsmænd. Flere sagde direkte til medarbejderne, at det var fordi, hun eller han er grønlander, at de var åbne overfor vedkommende. Grønlandere er en minoritet i Danmark, og medarbejderne syntes på en naturlig måde at få kontakt med andre grønlandere via det, man kan kalde ”vi er ens – de er anderledes” – effekten.

Kontakten til de udsatte grønlandere blev også lettet af, at de grønlandsksprogede medarbejderne kendte flere fra målgruppen personligt og/eller professionelt. Hvis de fx mødte en person, de kender fra deres hjemby i Grønland, introducerede vedkommende dem gerne for sine venner og bekendte. Den ene medarbejder havde tidligere arbejdet på både Kofoeds Skole og i Det Grønlandske Hus, hvilket også gav en åbning i forhold til målgruppen.

Etablering af kontakt til målgruppen blev lettet af, at medarbejderne var grønlandere. Projektet satte sig for forsøgsvist at undersøge, om dette også gjorde sig gældende, når den udsatte grønlander talte dansk. Projektstøtten, som ikke talte grønlandsk, tog derfor med den opsøgende konsulent ud at lave to interviews på dansk. Forsøget var for spinkelt til at kunne udlede noget generelt, så formålet var mest at give stof til refleksion.

Indtrykket var, at det ikke gjorde nogen forskel for kontakten og interviewet, at det var en dansktalende person, der var til stede. Indtrykket var snarere, at det var den personlige kemi og interviewets ”setting” - at det foregik i trygge rammer - der gjorde en forskel.

Eftersom medarbejderne selv er tilflyttere fra Grønland og har prøvet at være fremmede i Danmark kan man sige, at de har en *insider*-viden om de udsatte grønlanderes baggrund. De ved ganske enkelt mere om vilkårene i Grønland, om grunde til at flytte til Danmark osv., end danskere gør. De har ikke skullet starte fra bunden med at læse op og blive klog på, hvem målgruppen egentlig er.

Det har oplagte fordele, at medarbejderne har en iboende viden om det emne eller den målgruppe, de arbejder med. Det har gjort det nemmere at få kontakt til de udsatte grønlandere og vinde deres respekt og tillid. Omvendt har problemet ved *insider*-forståelsen været, at medarbejderne har været udfordret på deres personlige integritet. De har indimellem følt, at de enten lukrerede på deres private relationer eller deres etnicitet, da kontakten og tilliden til de udsatte grønlandere lettere blev vundet i kraft af, at medarbejderne kendte personerne eller selv var grønlandere.

Denne private eller etniske *insider-hed* gjorde medarbejderne mere sårbare. De kunne klandres for at udnytte deres private kontakter eller etnicitet og var i en udsat position, fordi Grønlandermiljøet i Århus er lille. Hvis de fik dårlig omtale, kunne man forestille sig, at det er noget, de andre grønlandere ville bide mærke i, netop fordi de er genkendelige i bybilledet blandt grønlanderne og har kontakt til mange.

Et andet aspekt ved de grønlandske medarbejders *insider*-viden var, at de netop i kraft af deres viden om Grønland og grønlandere også havde egne holdninger eller kæpheste, som kunne være svære at give køb på. Fx lagde begge grønlandske medarbejdere som nyansatte vægt på, at det var godt, at der med projektet nu blev gjort en indsats for de udsatte grønlandere. De fandt, at det var et

stort plus ved jobbet, at de kunne være med til at hjælpe deres landsmænd⁷. De var således allerede i udgangspunktet mere opsatte på at gøre en forskel, end en mere "uvildig" medarbejder ville have været.

Konklusionen er, at det havde en positiv påvirkning på etablering af kontakt til de udsatte grønlandere, at medarbejderne var grønlandssprogede. Hvorvidt det samlet set har været en fordel, fremstår uafklaret. Der er ikke belæg for at sige, at etnisk danske medarbejdere ville have fået andre resultater.

Målgruppens stemme - projektets stemme

Meningen med praksis-tilgangen har været at få de udsatte grønlanderes egen stemme frem. Hvordan ser de verden? Hvordan ser de deres situation? Hvad er deres problemer? Dette stiller høje krav til feltarbejderne, som hele tiden skal være bevidste om at adskille deres egen stemme fra målgruppens. Deres egne meninger og opfattelser er som sådan irrelevante.

Som i eksemplet ovenfor er der en fare indbygget i, at projektets feltarbejdere har en *insider*-forståelse i forhold til målgruppen. Det kan være svært at holde sig neutral og ikke få egne idéer om, hvori målgruppens problemer består, og hvordan de bedst hjælpes. Dette kombineret med medarbejdernes ønske om at hjælpe deres landsmænd kan gøre, at de i deres iver glemmer at lytte til de udsatte grønlandere og ubevidst kommer til at tage over og styre tingene i en bestemt retning. *Insider*-forståelsen kan også betyde, at medarbejderne tror, at de ved, hvad der gør sig gældende for målgruppen, eller at de glemmer at spørge til det mest åbenlyse, fordi det er selvfølgelig for *insidere*.

Logbogen giver et eksempel herpå. Inde i projektperioden mente medarbejderne, at der tegnede sig et billede af, at de udsatte grønlandere ønskede et værested særligt for grønlandere. Dette førte til en diskussion i projektgruppen om, hvorvidt dette faktisk kunne siges at være tilfældet, eller hvorvidt det var medarbejdernes ønske om at gøre noget for målgruppen og efterkomme de ønsker, der blev fremsat, der var dominerende. Faktum var, at *nogle* udsatte grønlandere havde ytret ønske om et særligt grønlandsk værested, mens andre ville noget andet eller direkte var imod særtiltag for grønlandere.

Det er umuligt at gå rundt med "en helt ren og ubeskrevet tavle" og hverken have erfaringer eller forudindtagethed med sig i bagagen. Derfor er det centralt for anvendelsen af feltarbejde eller opsøgende arbejde, at man gør sig bevidst om de aspekter ved én selv som feltarbejder, der præger den viden, man indsamler. I det omfang man indsamler information om det, man selv tror eller ønsker, bliver undersøgelsen invalid. Hvis man derimod løbende holder fokus på ens egen rolle i vidensindsamlingen, er metoden meget stærk, da den ikke kun indfanger oplysninger om det, målgruppen siger den gør, men det den også faktisk gør. Det gælder for alle mennesker eller målgrupper, at der her kan være forskel. En af grundene hertil kan være divergerende selvopfattelser i forhold til en given norm.

Som eksempel blev det projektets erfaring, at de interviewede i spørgeskemaundersøgelsen generelt overvurderede deres dansk kundskaber og nedtonede deres misbrug. En forklaring kan søges i det forhold, at de udsatte almindeligvis befinder sig i sociale sammenhænge, hvor deres problemer er normale - hvor eksempelvis misbrug og ringe dansk kundskaber er almindeligt. Når de så bliver bedt om at vurdere deres misbrug og dansk kundskaber, sammenligner de sig måske med andre socialt

⁷ Projektstøtten og projektlederen var også glade for at skulle arbejde med udsatte grønlandere, men oplevelsen af, at det var ens landsmænd, gjorde en åbenbar forskel.

udsatte grønlændere, som de omgås i det daglige, og tænker sandsynligvis ikke på, hvorvidt de plejer at kunne forstå alt, deres sagsbehandler eller andre udenfor miljøet siger til dem.

I disse tilfælde, hvor medarbejdernes og de udsattes opfattelser ikke har været overensstemmende, har medarbejderne gjort opmærksom i undersøgelsen på, at de ser arten eller omfanget af den udsattes problemer anderledes - at der ud fra medarbejdernes norm faktisk er tale om fx ringe dansk kundskaber eller et væsentligt misbrug. Her går projektets stemme altså ind og blander sig med målgruppens egen stemme⁸. Dette er kun sket i nogle tilfælde i spørgeskemaundersøgelsen. Det har ikke været nødvendigt i forbindelse med data fra det opsøgende arbejde. Dette skyldes velsagtens, at det opsøgende arbejde netop er kendetegnet ved ikke kun at indfange det, målgruppen siger den gør, som i et spørgeskema, men også det den faktisk gør.

2.3. Dataindsamling

Opsøgende gadeplansarbejde

Projektets to feltarbejdere tog som nævnt tidligt hul på at gøre sig kendte i udsatte-miljøet i Århus. Dette var et arbejde, som viste sig at være tids- og energikrævende. Medarbejderne opsøgte udsatte grønlændere på gader, pladser, barer mv., og de besøgte private og kommunale institutioner: Varmestuer, nattjenesten, herberger, aktivitetssteder, Det grønlandske Hus inkl. foreninger for grønlændere, Kofoeds Skole mm. På stederne præsenterede medarbejderne projektet og sig selv og fik samtidig et kendskab til aktørerne på udsatte-området.

En bekymring for feltarbejderne var, hvordan de skulle præsentere sig selv og projektet. Ville de i det opsøgende arbejde blive opfattet som nogle, der trænger sig på eller ligefrem udsponerer? Det stod klart, at medarbejderne ville være klare og åbne om, hvem de var, og hvad de ville. Formålet var ikke at arbejde "under cover". Medarbejderne forklarede derfor gentagent, at de var ansat i kommunen, som havde igangsat et projekt, hvis formål var at undersøge udsatte grønlænderes situation og behov for derigennem at kunne gøre en bedre indsats for dem.

Medarbejderne oplevede, at de udsatte grønlændere tog positivt imod budskabet om, at der var igangsat et projekt for dem - at kommunen interesserer sig for dem. Der var kun to, som umiddelbart reagerede negativt og rejste spørgsmål om, hvad det skulle gøre godt for.

Som en del af det opsøgende arbejde udfærdigede medarbejderne en pjece (se bilag B). Her var information om projektet og en opfordring til at lade sig interviewe. Idéen til pjecen kom på et stormøde i kommunen, hvor medarbejderne præsenterede projektet. Her sagde flere sagsbehandlere, at de gerne ville støtte projektet, men at de ikke kunne give telefonnumre på deres klienter, da dette stred mod deres tavshedspligt. De mente derfor, det ville være fint, hvis de kunne uddele en pjece om projektet med kontaktinformationer.

Målet for medarbejderne var at blive kendte i miljøet, lære gruppen af udsatte grønlændere at kende og indsamle information om dem. Nogle samlingssteder viste sig mindre oplagte til formålet end andre. Dette gjaldt fx havnen, hvor op til 100 personer samlede sig, når vejret var godt. Det gjaldt også private lejligheder, hvor de udsatte grønlændere mødtes for at drikke eller holde fest.

⁸ Som også fremgår i afsnittet om spørgeskemaet, er det de udsattes egne svar, der er gengivet i spørgeskema-statistikken. Af teksten omkring statistikken fremgår, hvad projektmedarbejderne har oplevet.

Medarbejderne fandt det ikke oplagt at gøre nærmere bekendtskab med målgruppen i flok, når de var fulde. Den ene af medarbejderne var dog mere tryk ved disse type situationer end den anden og svingede fx gerne ind forbi Anne Lises Bar og talte med de grønlandske gæster.

Forskellige arrangementer i byen viste sig omvendt at være gode til at opsøge målgruppen og få kontakt. Dette gjaldt bl.a. fællesspisningen på Værestedet i Jægergårdsgade, som afholdes af Det Grønlandske Hus hver anden torsdag. Det gjaldt også Grønlands nationaldag (21. juni). Her deltog en af medarbejderne som frivillig i arrangementet i Gellerup. Hun stegte pølser og serverede mad. Det praktiske arbejde gav hende en god indgang til at komme i snak med mange udsatte grønlandere og fortælle dem om projektet. At arbejde frivilligt var en god måde at være til stede på. Snakken gik naturligt, og hun undgik at skulle opsøge og eventuelt forstyrre folk, der var mødt op for at feste med venner og bekendte.

”Beggars Banquet” - et arrangement for udsatte grupper, der afholdes af Center Basen i Festugen - var også en god lejlighed til at møde nye grønlandere. På et tidspunkt var der ca. 50 grønlandere, og de var dermed den største gruppe tilstede. På samme måde viste Center Basens udsatte-fodbold at tiltrække uforholdsmæssigt mange grønlandere. De trænede to gange ugen, og projektets ene medarbejder koblede sig på træningen.

I projektets logbøger er beskrevet en række dilemmaer, som medarbejderne oplevede i deres rolle som feltarbejdere, og som de jævnligt måtte forholde sig til og søge at afbalancere i deres kontakt til målgruppen. Hvornår trænger man sig på, og hvornår er man velkommen? Hvordan beder man om noget - fx et interview? Hvornår skal man være lyttende, og hvornår skal man sætte grænser? Hvornår skal man tilbyde sin hjælp og lade være? Og hvordan holder man fri fra feltarbejdet, når man selv bor i byen?

Medarbejdernes rolle som feltarbejdere var relativt løst forfattet. Deres opgave var at samle informationer fra de udsatte grønlandere om dem selv. Dette gjorde, at de var lyttende og spørgende i forhold til de udsatte grønlandere, og medarbejderne oplevede efterhånden at blive opfattet som nogle, det var trygt at betro sig til og læsse af på. Ofte hørte de, at det var rart, at der endelig var nogle, der gad lytte.

Medarbejderne begyndte efterhånden at se verden fra de udsatte grønlanderes perspektiv og kunne indimellem se, at de var udsat for urimeligheder. Her kunne det være svært ikke at ride med på en bølge af brok eller give ret. I logbogen er beskrevet en situation, hvor den opsøgende konsulent har fulgt en kvinde til første misbrugssamtale. Den opsøgende konsulent har gjort et stykke arbejde i at hjælpe kvinden af sted. På det pågældende behandlingssted oplever de begge at blive afvist. Behandleren spørger kort inde i samtalen kvinden, hvorfor hun ikke tager hjem til Grønland. Kvinden reagerer vredt og ophidset på spørgsmålet. Den opsøgende konsulent kan se, at spørgsmålet sårer hende og bliver opfattet som en afvisning. Den opsøgende konsulent forsøger at forklare behandleren dette. Behandleren fastholder spørgsmålets relevans, og mødet slutter med, at behandleren ikke vurderer at kunne hjælpe kvinden på grund af hendes temperament.

Målet for medarbejderne var at forblive neutrale, selv om det som i eksemplet ovenfor kunne være en svær balancegang, da medarbejderne naturligt blev engageret i arbejdet og målgruppen. Dog havde de som ansatte i forvaltningen i Århus Kommune en klar rolle i og med, at de havde en skærpet pligt til at melde mistanke om misrøgt, vold, incest mm. mod børn og til at melde personer, der er til fare for sig selv. Det skete 3 gange i projektperioden, at projektmedarbejderne fik kendskab til noget, som de måtte anmelde.

Man kan tænke sig, at der kan være en interessekonflikt mellem det at være ansat i forvaltningen og have indberetningspligt versus projektets interesse i at få viden ud af de udsatte grønlandere. Her har projektets holdning været, at man ikke kan bygge et tillidsforhold op på en fortielse eller fornægtelse, og at man i øvrigt ville gøre en person en bjørnetjeneste, hvis man lod som om, det var i orden ikke at melde vold, incest mv. Et formål med projektets klare holdning var også at gøre det klart i miljøet, at de kunne komme til feltarbejderne med deres mistanke. Medarbejderne kunne på den måde være stedfortrædere for dem, der ikke selv turde indberette.

Spørgeskema

Beslutningen om at lave en spørgeskemaundersøgelse til kortlægning af de udsatte grønlanderes situation og behov blev taget kort efter, at projektet var gået i gang. Projektgruppen mente, at spørgeskemaet ville være en god metode til at sikre, at alle bliver spurgt om de samme ting, således at projektet får sammenlignelige data og kvantificerbar viden. Fordelen var også, at projektet fik adgang til kommunens anerkendte spørgeskemasystem PHP, som muliggør registrering af folk uden at komme på kant med persondataloven.

For at kunne arbejde med statistiksystemet (PHP) var det nødvendigt at bede om interviewpersonernes cpr-nummer, da det er systemets krav til sikker identifikation. Projektmedarbejderne var skeptiske overfor dette. Det blev opfattet som for personligt, og hvordan kunne projektet hævde anonymitet i spørgeskemaundersøgelsen, når interviewpersonerne samtidig blev bedt om at oplyse deres cpr-nummer? Logbøgerne viser, at der var lange snakke i projektgruppen om, hvordan dette kunne retfærdiggøres. En pointe fra projektlederens side var, at hvis medarbejderne ikke selv syntes, at det var okay at bruge cpr-nummer, så kunne de heller ikke overbevise interviewpersonerne om, at det var okay.

Projektgruppen blev enige om et forsøg, hvor den opsøgende konsulent skulle bede om cpr-nummer på en henkastet måde uden at gøre et stort nummer ud af det. Det virkede. De interviewede var ikke så betænkelige ved at oplyse deres cpr-nummer, som når hun brugte meget krudt på at retfærdiggøre, at projektet skulle bruge det.

Eksemplet viser, at den måde man stiller et spørgsmål på har stor indflydelse på, hvilket svar man får, og hvilke tanker man sætter i gang, eller undlader at sætte i gang, hos den man udspørger.

Projektgruppen havde en del overvejelser om det at blive "udsat" for spørgeskemaet kunne få personer til at føle sig stigmatiseret - føle sig udpeget til at tilhøre gruppen af 'socialt udsatte grønlandere'. Projektet ønskede ikke at fremhæve deres situation som udsatte og bekræfte dem i deres egen opfattelse af at være udsat.

For at imødegå dette problem blev det besluttet, at også velfungerende grønlandere kunne deltage i undersøgelsen. Projektet ville ikke opsøge dem men heller ikke afvise dem, hvis de selv rettede henvendelse. Når det drejede sig om at finde ud af, hvordan de udsatte grønlanderes situation er, skulle ingen føle sig udenfor eller ikke hørt. Af denne grund blev spørgsmål for ressourcepersoner og til netværksdannelse mellem velfungerende og udsatte grønlandere også inkluderet i spørgeskemaet. I praksis blev dog kun interviewet få, der ikke kan siges at tilhøre målgruppen.

Medarbejderne syntes generelt, at det var svært at nå dertil, hvor de syntes, de kunne spørge, om en person ville være med i undersøgelsen. Medarbejderne følte, at de lige skulle lære vedkommende at kende først. Det følte ikke rigtigt at gå hen til en fremmed på gaden og spørge, om vedkommende ønskede at deltage i en spørgeskemaundersøgelse om udsatte grønlandere. Medarbejderne følte også, at det kunne være svært at begrunde, hvorfor personen skulle deltage - forklare meningen med

undersøgelsen og altså oversætte dens teori til praksis.

Projektgruppen drøftede denne situation flere gange, hvor projektlederen slog fast, at det at deltage i undersøgelsen skulle ses som et godt tilbud til de udsatte. De fik herigennem mulighed for at blive hørt og give deres version af, hvordan tingene hænger sammen og derigennem få indflydelse på, hvad der måtte blive af tiltag for dem efter undersøgelsens gennemførelse. Medarbejderne skulle derfor ikke stille sig ydmyge i forhold til at inddrage de udsatte grønlændere i spørgeskemaundersøgelsen. De skulle derimod blive bedre til at sætte dagsordenen og være klare på, at undersøgelsen var til gavn for målgruppen og ikke projektet i sig selv. Situationen var også, at mange modtog en bisidder-indsats af medarbejderne. Tanken med dette var bl.a. at have noget at give målgruppen i forhold til, at de stillede op til et længere interview.

Denne proces med at turde tage føringen i spørgeskemaundersøgelsen tog sig udslag i, at et interview i starten tog gennemsnitligt 2-2½ time. Dertil kom den løse snak før og efter interviewet. Denne snak mente medarbejderne var nødvendig for at opbygge det tillidsforhold, der gjorde, at interviewpersonen følte sig godt tilpas ved at give sin viden til projektet.

Disse forhold gjorde, at spørgeskemaundersøgelsen forløb trægt de første måneder. To spørgeskemainterviews om dagen var i den første tid for meget for interviewerens, fordi der blev brugt så meget energi på at etablere tillid og indleve sig i den enkeltes livsverden. Et andet aspekt var, at medarbejdernes aftaler med interviewpersoner ofte glippede, fordi personerne enten aflyste eller brændte medarbejderne af.

Derudover førte de meget intense samtaler, som spørgeskemaets indhold indbød til, flere gange til, at spørgeskemaet slet ikke kom på bordet, fordi personen brød sammen og bad om hjælp. Medarbejderne skiftede i disse situationer fra interview- til bisidderfunktionen, og interviewet blev udskudt og gennemført ved en senere lejlighed, hvor personen var kommet mere ovenpå igen.

Disse situationer gav medarbejderne etiske overvejelser om, hvorvidt spørgeskemaet gik for tæt på. Som hjælp til at tackle sådanne episoder, modtog medarbejderne supervision fra en psykolog. Her fik de redskaber til at undgå at interviewpersonerne blottede sig unødigt. Dette kunne fx være at bede de interviewede om at sige til, hvis der kom noget, de ikke ønskede at svare på. Denne måde hjalp også medarbejderne til at lære, hvad målgruppen rent faktisk mener, det er rimeligt at spørge om.

Efter nogle måneder med spørgeskemainterviews oplevede medarbejderne, at arbejdet gled nemmere og var mindre krævende. Det var nu muligt at lave op til tre interviews om dagen, hvilket syntes at være resultat af den opøvede rutine og de metodiske snakke i projektgruppen.

Spørgeskemaets spørgsmål (se bilag C) kan synes harmløse, hvis man ikke har noget at skjule. Det ville således ikke være specielt problematisk for en velfungerende person at svare på spørgeskemaet, da personen ikke rammes personligt af spørgsmålene, da hun ikke vil være én, der drikker, har sine børn tvangsfjernet osv. For målgruppen går spørgsmålene imidlertid tæt på. Medarbejderne fandt det derfor nødvendigt etisk og menneskeligt at sikre, at der var tillid, så spørgeskemasituationen blev til en behagelig oplevelse. Dette var også med til at sikre interviewenes sandhedsværdi. Man lærte hinanden lidt at kende, hvilket gjorde, at interviewpersonen var mere tryk ved at åbne op og fortælle ærligt. Intervieweren kunne dermed også bedre bedømme, om personen var ærlig i det, der blev fortalt, og om personen følte sig trådt for nær under spørgeskemainterviewet.

Især til brug i statistik-programmet var det vigtigt at få sande data, for så snart svarene var plottet ind, og der var svaret "ja" eller "nej" til et spørgsmål, kunne data ikke længere kvalificeres. Så stod oplysningerne til troende. Som tidligere beskrevet kunne medarbejderen og interviewpersonen have divergerende opfattelser af, hvad fx gode danskkundskaber eller et decideret misbrug vil sige. For at være tro mod de interviewedes egen version af deres situation, blev deres egne svar indtastet i programmet. I de tilfælde, hvor medarbejderne havde en anden vurdering, noterede de det. Dette fremgår altså ikke af statistikken, men fremgår af den tekst, som omgiver statistikken i kapitel 3.

I alt blev 120 interviewet ud af den anslåede målgruppe på 150. 10 takkede nej til at blive interviewet. De resterende ca. 20 personer er nogle, som det ikke er lykket at få kontakt til eller få en aftale med.

Bisidder-arbejde

Bisidderarbejdet i projektet havde til formål at gøre en forskel for et antal af de mest udsatte grønlændere, som de opsøgende medarbejdere kom i kontakt med. Både rent etisk og menneskeligt var det svært at afvise disse mennesker, og medarbejderne opdagede meget tidligt i forløbet, at de ved en lille indsats kunne gøre en stor forskel ved at vise de udsatte videre til afhjælpning af deres problemer.

Bisidderarbejdet blev også inddraget som en del af projektet for at have noget at "handle med" i forhold til de udsatte grønlænderes deltagelse i spørgeskemaundersøgelsen. Det blev på denne måde nemmere at få dem til at se den umiddelbare relevans af at give et længere interview.

Bisidderarbejdet gavnet også projektet i sig selv. Det, at projektmedarbejderne hjalp enkeltpersoner ud af kriser eller uløselige situationer, gav et godt omdømme til projektet blandt målgruppen.

Bisidderarbejdet tjente flere af projektets mål - bl.a. udredningsopgaven. Gennem bisidderarbejdet fik medarbejderne viden om mødet mellem de udsatte grønlændere og det offentlige system. Det offentlige system var socialcentre, jobcentre, alkoholrådgivning, misbrugsbehandling, politi mm. Medarbejderne fik her konkret indblik i nogle af de problemer, de udsatte grønlændere kæmper med.

Bisidderarbejdet tjente desuden målet om at udbrede projektets viden og gøre en forskel undervejs. Når de opsøgende medarbejdere sad med ved møder med fx sagsbehandlere, var det både den, der blev bisiddet for, og vedkommendes sagsbehandler, der høstede viden og erfaring. Den udsatte grønlænder havde større chance for at blive forstået og selv at forstå, og den pågældende sagsbehandler fik viden om målgruppen og en kontakt til de opsøgende medarbejdere, hvor de kunne rette spørgsmål om den grønlandske klientgruppe.

Et klart mål med bisidderarbejdet var, at det ikke måtte spille for stor en rolle i projektet. Tilstedeværelsen af projektets opsøgende medarbejdere i grønlændermiljøet i Århus skulle ikke bevirke, at der blev opbygget en forventning om, at der var en foranstaltning, der kunne hjælpe de udsatte grønlændere i byen i deres kontakt med det offentlige system. Hvis en sådan forventning opbyggedes, ville denne særlige foranstaltning for udsatte grønlændere mangle, når projektet stopper, og projektet ville derved ikke have opfyldt sin målsætning om at have gjort sig selv overflødig ved dets ophør.

Projektet drøftede løbende spørgsmålet om ikke at blive en foranstaltning og bevare bisidderarbejdet som et bielement i projektet, da medarbejderne i felten havde svært ved at holde igen og ikke yde al den hjælp, de kunne. Der var tale om en balancegang og løbende bedømmelse af, hvornår projektets medarbejdere behøvede at gå ind i en sag, og hvornår de kunne lade være. Denne balancekunst blev udfordret af, at et stort antal af de udsatte grønlændere udtrykte behov for hjælp.

Midt i projektet gjorde medarbejderne op, at de havde ca. 2 udsatte om måneden, som de var bisiddere for. Ved projektets ophør gjorde medarbejderne op, at stort set hele målgruppen - dvs. de ca. 120 udsatte grønlændere, projektet havde haft kontakt - havde modtaget hjælp til stort eller småt.

Medarbejderne blev som tidligere nævnt ikke klædt på til bisidderopgaven via fx et forvaltningskursus. Tanken var, at de skulle opleve systemet udefra og fra klient/bruger-siden til brug i projektets udredningsopgave. Tanken var også, at medarbejderne ikke havde brug for denne viden, da de ikke skulle udgøre en foranstaltning, og da de skulle hjælpe folk til selv at finde rundt i systemet og ikke gøre det for dem. Målet var empowerment-orienteret, at de udsatte grønlændere skulle opleve, at de hjalp sig selv og selv havde succesoplevelsen af, at det lykkedes.

Logbøger

Logbogsskrivning har været et centralt arbejdsredskab i projektet, som har tjent flere formål.

For det første sikrer logbøgerne projektet *validitet*. De dokumenterer det, medarbejderne har gjort, tænkt og iagttaget undervejs i projektperioden og synliggør dermed løbende projektets arbejde, og gør det gennemskueligt for udefrakommende. Dette viste sig yderst brugbart for projektet, da to nye medarbejdere skulle ind og overtage sent i projektet. Logbøgerne vidner om, hvordan medarbejderne har arbejdet, og hvordan og hvorfra de har opnået deres viden. De fortæller, at projektets indsamling af viden er metodisk i orden.

Hvis projektmedarbejderne ikke havde beskrevet, hvordan de har fået det at vide, som de har fået at vide og med hvilke forbehold, man skal læse det, der bliver skrevet, kan projektet ikke hævde, at det, det har fundet ud af, faktisk er et billede af, hvordan tingene forholder sig.

Når medarbejderne skriver logbog, beskriver de egne teser og forforståelser. Hvad gjorde jeg ved dét og dét i dag? Hvad var min mening med at gøre det? Hvordan virkede min måde at arbejde på? Alt sammen er det spørgsmål, der fortæller om værdien af de indsamlede informationer.

Et eksempel på logbøgernes måde at sikre validitet på er spørgsmålet om brug af cpr-numre i spørgeskemaundersøgelsen. Gennem logbøgerne blev det klart for projektgruppen, at medarbejdernes forforståelse bidrog til at forvikle undersøgelsen. Medarbejderne var af den forhåndsopfattelse, at de udsatte grønlændere ikke ville byde sig om at give deres cpr-nummer, da det er en privat oplysning. Medarbejderne var derfor forsigtige og forklarende, når de bad om cpr-numrene, indtil det viste sig, at det formentlig var deres egne projektioner, der gjorde sig gældende. Hvis de uden videre bad om cpr-numrene, fik de dem også. Dette gav anledning til overvejelser om, hvorvidt de udsatte grønlændere har en anden opfattelse af cpr-numre end medarbejderne. Som udsat er det måske mere gængs at blive bedt om sit cpr-nummer, og man ligger ikke så meget i det, som medarbejderne selv ville have gjort. Eksemplet viser, hvordan refleksion over det, man som feltarbejder gør, og det man umiddelbart opfatter som gældende, er væsentlig for at opnå et validt billede af det eller dem, man undersøger.

For det andet er logbøger anvendelige til *faglig refleksion og udvikling*, som også er på spil i eksemplet med cpr-numre. I skriveprocessen træder medarbejderne et skridt tilbage fra det daglige arbejde og får tid til at gennemtænke og formulere, hvad det egentligt er, man har oplevet og fået af nye idéer eller tanker. Man forholder sig kritisk til sig selv og til den viden man indsamler: "Hvordan fik jeg det her at vide?" "Hvilken metode brugte jeg?" Hvordan spillede mine egne forudindtagetheder ind?".

Målet med logbogen er at nå et højere abstraktionsniveau og gennemtænke, hvordan man har arbejdet, hvad der virkede, hvad man opnåede ved den måde, man gjorde det på. Et eksempel herpå er da den opsøgende konsulent via sin logbogsskrivning bliver bevidst om, at hendes måde at spørge på var med til at styre et resultat i spørgeskemaet. Når hun spurgte, om interviewpersonen som værende grønlandere mangler noget i Århus, kunne den interviewede bede om et eksempel. Medarbejderen svarede, at det fx kunne være et sted (at være). I logbogen reflekterer hun efterfølgende over, at hun derved kan have lagt interviewpersonen svaret i munden. Hun besluttede fremover i stedet at sige: "Du behøver ikke mangle noget".

Gennem tænke- og skriveprocessen bundfælder hændelser og tanker sig og bliver del af ens faglige bagage. Den "ikke-praktiske" logbogsskrivning klæder altså feltarbejderen bedre på til den praktiske del af arbejdet.

Konkret arbejdede projektgruppen ud fra en todeling af logbogen, således at faktisk viden og metodiske refleksioner blev skilt ad. Dette har betydet, at logbøgerne som det tredje også er anvendelige som *kildemateriale*. De giver et næsten empirisk billede af felten for eftertiden og udenforstående, der ikke har været i felten. Her bliver målgruppen levende, og der gives kød og blod til begrebet "udsat grønlander i Århus". Fx findes i logbogen beskrivelser af en enkelt familie, der er kommet til landet, og familiens situation og planer. Logbogen beskriver også den chikane, medarbejderne blev mere og mere opmærksomme på, at gruppen var udsat for fra bl.a. indvandrergrupper.

Logbøgerne er med deres mange facetter en vigtig kilde til den samlede viden, projektet har opnået om målgruppen. Når projektet udtaler sig om forhold, medarbejderne har noteret sig, og som der ikke er blevet spurgt til i spørgeskemaundersøgelsen, er det logbøgerne, der er kildematerialet til den opnåede viden.

Et særligt aspekt ved brugen af logbøger som kildemateriale er spørgsmålet om, hvornår man kan konkludere fra del til helhed, dvs. hvornår empirien - de enkelte historier om de enkelte personer - kan fungere som data, der kan sige noget om gruppen af udsatte grønlandere generelt. De enkelte cases tjener som udgangspunkt til at danne nogle billeder af målgruppen og dens miljø, der efterhånden kan udgøre en mosaik. Efter nogen tid, hvis der begynder at danne sig et fast, entydigt billede, er det muligt at uddrage konklusioner, der rækker videre, og som det er vigtigt fortsat at stille sig kritisk overfor og efterprøve.

Et særligt forbehold her er det faktum, at de overvejelser og teser eller sågar forklaringer, man skriver i sin logbog, ikke ender med at være gyldige, hvis bare de er sagt tit nok. Måske gentager man bare sig selv uden at lade sig udfordre af ny viden og uden at lade sig korrigere. F.eks. hvis man gentager som et mantra, fordi man virkelig tror på det, at man skal være grønlander for at kunne sige noget om grønlandere. Gentagelsen af noget man er overbevist om, gør det ikke nødvendigvis mere sandt. Problematikken her er, at logbogen fint kan anskues som kildemateriale, men at den alligevel godt kan være uden det nødvendige faglige niveau eller have den fornødne lødighed.

I praksis oplevede projektstøtten, som var de opsøgende medarbejderes sparringspartner på logbogsskrivningen, at det var svært at få kollegerne til at se relevansen af at skrive logbøger. Projektstøtten oplevede, at ideen bag logbogsskrivning er svær at acceptere, når man ikke kommer fra en faglig tradition, hvor det er åbenbart, at det at skrive skaber refleksion. Medarbejderne ville generelt hellere bruge deres tid og energi på direkte kontakt med målgruppen end at sidde og skriftligt reflektere over det, de gjorde.

Erfaringen er således, at logbøger kan være tungt arbejde for dem, der skal udføre det. Projektet arbejdede løbende med at lette og forbedre processen. Fx blev der udarbejdet særlige fokuspunkter eller tematikker, som indkredsede det, projektet var særligt optaget af, også for at modgå at skrivearbejdet blev for uoverskueligt.

Konklusionen må være, at logbøgerne bestemt er arbejdet værd. De er et redskab, som kvalificerer processen og dataene, og det materiale, som bliver fremproduceret, og er yderst anvendeligt for dem, som vil have et dybere kig ind i projektet.

2.4. Delkonklusion

Alt i alt - hvordan kan Grønlanderprojektets forløb og metodiske arbejde betragtes? Hvordan har metoderne virket? Kan undersøgelsen siges at være valid? Er der ting, som kunne have været gjort bedre?

Det må siges at være en usædvanligt omfattende og valid undersøgelse, projektet har lavet. Der er gjort brug af forskellige anerkendte metoder, som på hver sin måde indfanger viden om målgruppen. To medarbejdere har haft kontakt med størstedelen af byens udsatte grønlandere over en periode på knap 3 år og har udført deltagerobservation i adskillige sammenhænge, herunder også i målgruppens kontakt med det offentlige system. Der er indsamlet systematiske oplysninger via 120 spørgekemainterviews ud af en målgruppe på 150, hvilket udgør en meget høj svarprocent.

Det kendskab til målgruppen, som Grønlanderprojektet har tilvejebragt, er langt mere indgående og validt, end er set i mange andre undersøgelser. Der har med praksistilgangen været udstrakt fokus på at gengive grønlandernes egen version af deres situation frem for andres versioner af, hvad de tror gør sig gældende for udsatte grønlandere. Dette er unikt, da det, som også har været tilfældet i Grønlanderprojektet, er tids- og ressourcekrævende arbejde.

En ulempe ved praksistilgangen generelt er, at det i undersøgelsessammenhænge tager lang tid at lære en målgruppe at kende. Derudover tærer arbejdet ofte på feltarbejderne, som sætter egen person i spil i den tætte kontakt til målgruppen. I Grønlanderprojektet har målgruppen derudover ikke været den letteste at arbejde med på grund af de problemer, socialt udsatte har. Dette gjorde fx, at medarbejdernes interviewaftaler ofte blev glemt eller aflyst – i tre tilfælde fordi, interviewpersonen simpelthen var afdød ved døden i mellemtiden, hvilket vidner om målgruppens beskaffenhed. Det gjorde også, at medarbejderne stod overfor mange ønsker om hjælp til problemer – fx familiemæssige problemer eller misbrugsproblemer – som var krævende også for medarbejderne at være vidne til eller høre om.

3. Erfaringer og resultater

I dette kapitel gengives de erfaringer og resultater, Grønlænderprojektet kan udlede af sit arbejde gennem 3 år med udsatte grønlændere i Århus.

Projektet har via sin udredningsdel frembragt faktuel viden om de udsatte grønlændere – hvor mange de er, hvilke problemer de har mv.

Et særligt fokus i udredningen har været spørgsmålet om, hvorvidt grønlændernes kultur eller etnicitet spiller en rolle i forhold til deres situation som udsatte i Danmark, hvilket projektet ikke kan påvise.

Projektet har derudover gjort sig erfaringer med forskellige typer indsatser over for de udsatte grønlændere i løbet af projektperioden. Der har været arbejdet med bostøtte og case management, netværksdannelse, og der er draget gode erfaringer med en særlig beskæftigelsesrettet indsats via Daglejerprojektet⁹.

Målet ved projektets afslutning har været, at projektet har gjort sig selv overflødig ved, at dets viden og erfaring nu er forankret andetsteds. Dette drøftes sidst i kapitlet.

3.1. Fakta om udsatte grønlændere i Århus

Der bor knap 1000 grønlændere i Århus, hvoraf langt de fleste er velfungerende. Ca. 150 af disse er socialt udsatte.

120 af de ca. 150 socialt udsatte grønlændere i Århus har deltaget i projektets spørgeskemaundersøgelse. Af spørgeskemainterviewene og den viden projektets opsøgende medarbejdere i øvrigt har tilvejebragt fremgår, at alle de udsatte grønlændere i Århus står udenfor arbejdsmarkedet. Derudover oplever de forskellige sociale problemer, har et større eller mindre misbrug af hash og/eller alkohol, en forholdsvis stor gruppe er hjemløse, og nogle har ikke deres børn hos sig.

For at være tro mod de interviewedes egen version af deres situation gengives spørgeskema-besvarelserne og altså de udsatte grønlænderes egne besvarelser direkte i det nedenstående i form af besvarelser i tabeller.

Projektmedarbejdernes og de udsattes opfattelse er imidlertid ikke altid overensstemmende. Fx er projektets erfaring, at de interviewede generelt overvurderer deres danskundskaber og nedtoner deres misbrug. En forklaring på forskellen mellem den udsattes og projektmedarbejdernes opfattelser kan søges i, at de udsatte almindeligvis befinder sig i sociale sammenhænge, hvor eksempelvis misbrug er normalt. På samme måde når de vurderer deres egne danskundskaber, sammenligner de sig givetvis med andre socialt udsatte grønlændere og tænker sandsynligvis ikke på, hvorvidt de plejer at kunne forstå alt, som fx deres sagsbehandler siger til dem.

Hvor de interviewedes besvarelser ikke stemmer overens med projektmedarbejdernes vurderinger, kvalificeres svaret i teksten over tabellerne.

Forsørgelse

⁹ Daglejerprojektet og Grønlænderprojektet eksisterede uafhængigt af hinanden. Deres målgruppe var imidlertid den samme, så projekterne arbejdede sammen og havde stor erfaringsudveksling.

Godt og vel halvdelen af de udsatte grønlandere er forsørget gennem kontanthjælp (68 ud af 120). En tredjedel gennem førtidspension (39 ud af 120). Få modtager ingen offentlige ydelser overhovedet (5 ud af 120), og enkelte modtager syge-dagpenge eller folkepension.

Sprog

Når der spørges til sprogkundskaber mener størstedelen af de interviewede selv, at de taler flydende dansk og forstår alt dansk (hhv. 74 og 91 ud af 120). Imidlertid er det projektmedarbejdernes opfattelse, at de udsatte ofte ikke forstår nok dansk til at forstå de oplysninger, de får af myndigheds personer, og til at få fremlagt det centrale i deres sag. At de udsatte grønlandere overvurderer deres dansk kundskaber, ser projektet som en medvirkende årsag til, at der for sjældent rekvireres tolk/bisidder ved møder mellem en udsat grønlander og diverse myndigheds personer.

Taler du dansk ?	Antal
Flydende	74
Kan gøre mig forståelig så jeg ikke har problemer	38
Har problemer med at udtrykke mig	7
Nej	1
Total kolonne	120

Forstår du dansk?	Antal
Forstår alt	91
Kan forstå så meget at jeg ikke har problemer	21
Har problemer fordi jeg forstår for lidt	8
Nej	0
Total kolonne	120

Problemer

Nedenfor ses hvilke problemer de udsatte selv mener, de har. Besvarelserne viser f.eks., at 49 ud af 120 mener, de har et problem med alkoholmisbrug, at 51 ud af 120 (hvoraf ingen er selvforsørgende) mener, at de har et problem med (ikke at have et) arbejde, og at 69 mener de har et problem med hash- og/eller stofmisbrug.

Projektmedarbejderne vurderer, at problemerne med alkohol- og hash/stofmisbrug forekommer i langt højere grad, end de angives af målgruppen selv. De udsattes besvarelser viser på denne måde måske netop graden af deres udsathed og isolation fra normalsamfundet; de opererer med et normalitetsbegreb, hvor de nævnte problemer ikke er så alvorlige, som de bedømmes til at være af projektmedarbejderne.

Problemer (120 adspurgte, mulighed for flere svar)	
Alkoholmisbrug	49
Arbejde	51
Bolig	45
Ensomhed	25
Fysiske	43
Stofmisbrug/hashmisbrug	69
Psykiske	36
Relateret til familien	37
Andre sociale problemer	14
Ingen problemer	5
Andet	5

Nedenstående tabel viser, at der hovedsageligt er tale om hashmisbrug, ikke stofmisbrug.

Stofmisbrug/hashmisbrug specificeret	Antal:
Amfetamin	5
Andre opiater	0
Benzodiazepiner	0
Buprenorphin	0
Ecstasy	4
Hallucinoger	2
Hash	69
Heroin	6
Kokain	7
Metadon	2
Opløsningsmidler	3
Substitutionsmedicin	2
Andet	1

Boligsituation

De fleste i projektets målgruppe bor i lejet lejlighed (73 ud af 120). 28 angiver, at de ingen bolig har, og må derfor betragtes som hjemløse. Hjemløshed dækker over ”sofasovning” (sove på sofaen hos en bekendt/kæreste el. lign.), at have c/o adresse hos en bekendt/kæreste el.lign., c/o adresse på Kirkens Korshærs varmestue eller på et forsorgshjem, at sove i det fri og at sove på natvarmestuer. De hjemløse benytter sig typisk af flere af de nævnte overnatningsmuligheder på skift.

Bolig:	Antal:
Ejebolig hus	2
Lejebolig hus	3
Ejebolig lejlighed	2
Lejebolig lejlighed	73
Ingen bolig	28
Lejet værelse	12
Total kolonne	120

Anbragte børn

12 ud af de 120 adspurgte udsatte grønlændere har deres børn anbragt uden for hjemmet. Det er desværre ikke muligt at sige ud fra spørgeskemaets konstruktion, hvor mange børn der i alt er tale om, ligesom nogle af de 12 personer kan have børn sammen. 12 voksne ud af 120 er ikke desto mindre i den situation, at deres børn er blevet anbragt. For 7 ud af de 12 er der tale om frivillig anbringelse, mens de resterende 5 har fået deres børn anbragt tvangsmæssigt.

Oplevelse af chikane

De fleste udsatte grønlændere oplever at have været udsat for chikane (93 ud af 120). Det var omdiskuteret i de lokale medier - fx Århus Stiftstidende og Jyllandsposten - i januar og februar 2007, at grønlænderne i Gellerup lå nederst i et etnisk hierarki og følte sig forfulgte. En af projektets medarbejdere oplevede selv til nationaldagen (21. juni) i 2006, at der blev kastet sten efter de festende deltagere af en gruppe indvandrerbørn. Indtrykket var, at stenkastene var racistisk begrundede.

3.2. Beskrivelse af det grønlandske udsatte-miljø i Århus

For at komme rundt om beskrivelsen af de udsatte grønlandere på en anden måde og give mere levende billeder af målgruppen, gengives her beskrivelser fra logbogen af det miljø, de udsatte grønlandere færdes i - ud fra projektets opsøgende medarbejderes øjne efter ca. 1 år "i felten":

"På nuværende tidspunkt tror vi, at der findes ca. 125 - 150 socialt udsatte grønlandere i Århus. Dette tal bygger vi på, når vi regner de usynlige og de ensomme med, men som vi ikke endnu har mødt.

De fleste grønlandske socialt udsatte, vi indtil videre har mødt, har blandingsmisbrug af hash og alkohol. Der drikkes meget, og der ryges meget hash. Vi tror, at der er lige mange af hvert køn. Chillummer går nogle gange på omgang. Når der er tuberkulose, frygter vi, at de smitter hinanden via deres sput. Det ser ikke ud til, at de udsatte grønlandere selv pusher. De køber af danskere.

Der er få prostituerede og få på hårde stoffer. Meget tyder på, at kvinderne begynder på hårde stoffer via deres danske kærestes, som kommer fra det samme miljø. Vi har gentagne gange hørt fra de grønlandske udsatte, at de ikke vil have noget med de grønlandske stofmisbrugere at gøre.

Vi har mødt flere hjemløse, især blandt mænd mellem 30-50 år. Nogle overnatter på Nattjenesten. Det er også typisk, at de hjemløse skiftevis bor hos nogen, der giver dem husly fra dag til dag. Folk giver dem husly, fordi der kommer to økonomier, så de sammen kan finansiere deres drikkeri og kost. Nogle har flere boende. Vi har hjulpet nogle ud på Tre Ege (forsorgshjem). Vi har indtryk af, at de bedst synes om dette forsorgshjem, da man må drikke og ryge på værelserne.

Vi har konstateret, at flere kommer til Danmark uden af have et sted at bo, men satser på at bo hos bekendte eller familie. Vi har set hele familier, der er flyttet hertil, ofte til en søskende der i forvejen bor her, og som familien bor hos.

Vi har også opdaget, at nogle grønlandske misbrugere fra andre danske byer og fra Grønland tager på hash- og drukferie i Århus.

Meget tyder på, at grønlandere generelt ikke ved, hvor de skal henvende sig, når de har problemer. Folk fra miljøet, der ellers har boet her i flere år, giver dem heller ikke råd.

Grønlandernes adfærd ser ud til at være årstidsbestemt. Vi har indtryk af, at der drikkes mest om sommeren, som regel udenfor. Nu hvor vinteren er kommet, har vi lagt mærke til, at nogle få er holdt op med at drikke så meget.

Stedet, hvor de udsatte grønlandere mødes udendørs, har ændret sig gennem årene. Engang var det Mølleparken, så var det ved Domkirkens parkeringsplads og derefter Klostertorvet. Gruppen er gradvist blevet "fordrevet" fra disse forskellige steder, idet der blev sat skilte op, der påbød indtagelse af spiritus på stedet. De har været på Fiskerihavnen siden 1992. Først var de kun få, men med årene samledes flere og flere grønlandere der. I dag kan de være ca. 100 mennesker til stede, når der er flest, især sent om eftermiddagen, og når vejret var godt.

Flere lejligheder bliver brugt som værtshuse, især om vinteren. Ofte skyldes dette, at vedkommende som bor der, er den svage i gruppen, og derfor bliver presset til at være vært for de andre. Lige i øjeblikket ved vi, at der er flere, som er ved at blive smidt ud af deres lejligheder.

Vi har opdaget en del enlige grønlandske kvinder, som drikker i lejlighederne alene, og nogle gange med andre grønlandske kvinder. Nogle af dem har fortalt, at de lider af social fobi. Vi har også hørt, at de er trætte af dem, som ikke har noget sted at bo, og som nasser på dem.

Der tegner sig også et billede af, at en del grønlandske kvinders børn er anbragt. Og mange er skilt. Der findes flere i aldersgruppen fra ca. 35-50 år.

Der er en del, der kommer fra Østgrønland, især unge. Fælles for de unge, der kommer her, er, at de ikke kan ret meget dansk.

Vi har indtryk af, at langt de fleste misbrugere er på kontanthjælp. Vi har været bisiddere for nogle af misbrugerne og har prøvet at få dem videre i systemet. Men vi har opdaget, at det er svært at lave aftaler med dem, og de har svært ved at overholde aftaler.

Der findes også velfungerende grønlandske mænd, som spiller musik sammen med nogle af misbrugerne, men de har intet spillested at være. De gør det privat. De lidt mere velfungerende, som før har været nede og som er på vej op, går som regel på Kofoeds Skole, hvor der er lavet en speciel klasse for grønlandere. Der undervises i dansk og samfundsfag. Folk er glade for at gå der.

Vi fornemmer, at der findes ældre ensomme kvinder og mænd rundt omkring, som mangler et sted at komme til, hvor der ikke bliver drukket.

Vi har konstateret, at de socialt udsatte grønlandere ikke bruger Det grønlandske Hus af grunde, vi endnu ikke kan dokumentere. Vi har mødt nogle misbrugere og velfungerende grønlandere, der bruger væresteder som Kirkens Korshær, Blå Kors m.v.

De velfungerende kommer for at møde andre grønlandere. F.eks. fortæller en medarbejder fra Kirkens Korshær, at grønlanderne lige pludselig begyndte at komme der, da Paapajuut (værested for grønlandere i Århus Midtby, red.) lukkede. Ellers brugte de ikke stedet før. Generelt er det kendt blandt udsatte grønlandere, at man kan hente spisebilletter rundt omkring og bruge dem på et af Kirkens Korshærs´ væresteder, især den på Mejlgade bliver brugt.”

3.3. Erfaringer med frivillig netværksdannelse

Et mål i projektet har været at etablere netværk mellem velfungerende grønlandere og de socialt udsatte grønlandere i Århus. Det var projektets tese, at en del udsatte grønlandere ville kunne højne deres livskvalitet gennem deltagelse i netværk, der sætter ressourcestærke og udsatte grønlandere i kontakt med hinanden. Idéen var, at de udsatte gennem mødet med de velfungerende kunne få nogle gode rollemodeller. De velfungerende kunne omvendt få udbytte af at engagere sig og handle på følelsen af, at "jeg vil gøre noget for mine landsmænd". Dette er en følelse, som projektet har mødt hos mange velfungerende grønlandere, og som også er en drivkraft hos projektets egne grønlandske medarbejdere.

Rammer for netværksarbejdet

Udgangspunktet i netværksarbejdet var, at initiativet skulle komme fra grønlanderne selv eller alternativt, at Det Grønlandske Hus kunne være tovholder på initiativet. Projektets medarbejdere skulle ikke tage initiativ til at samle en gruppe og sætte dem i gang med at etablere netværk, for projektet havde ikke mandat til at bruge ressourcer på at drive netværk, og de netværk, der måtte

være initieret og drevet af projektet, ville højst sandsynligt falde sammen, når projekt slutter. Medarbejderne kunne plante eller stimulere idéer om netværk blandt ressourcepersoner og opfordre dem til at engagere sig, uden i øvrigt at blive involveret i den videre drift af eventuelle initiativer.

Da etableringen af netværk ikke førte til noget, blev det besluttet for at hjælpe arbejdet på vej, at medarbejderne kunne spille en rolle som facilitatorer. Dvs. at de kunne indkalde til møde og være med til at opstarte netværk, men de kunne ikke stå for dagsordenen.

Konkrete tiltag

Projektets medarbejdere fik gennem det opsøgende arbejde idéer til forskellige former for netværksdannelse, som de eller grønlænderne selv fandt givtige. Medarbejderne forsøgte at skabe rammerne for flere af disse idéer dog med øje for, at grupperne selv skulle gøre det primære arbejde og sætte dagsordenen.

Projektets bostøttemedarbejder samlede en *idégruppe* på 5 personer. Der var tale om en homogen gruppe af velfungerende grønlændere, der mødtes og ”brainstormede” over, hvad de mente, der kunne gøres for udsatte grønlændere i Århus. Det var gruppens intention, at de udsatte kunne inviteres med i gruppen, så de kunne give deres input. Gruppen havde masser af ideer til fx samspil, debatarrangementer, etablering af et garveri, foredrag, syning mm. Projektmedarbejderen opfordrede gruppen til at udarbejde en skrivelse med deres ideer. Efter et stykke tid konstaterede medarbejderen, at gruppen ikke længere var aktiv.

Den opsøgende konsulent undersøgte muligheden for at etablere en *besøgsvensordning*, hvor normalt fungerende grønlændere besøger ensomme grønlændere. Hun blev rådet af ”Fribørsen”¹⁰ til at opbygge en solid organisation omkring en sådan besøgsvensordning. En mulighed kunne f.eks. være at kontakte Røde Kors med henblik på at etablere en grønlænderafdeling som integreret del af deres besøgsvenarbejde. Den opsøgende konsulent lavede en aftale med Fribørsen om, at de ville arrangere et møde med gode råd og vejledning, hvis hun samlede en gruppe på mindst 5 grønlændere, der gerne ville lave frivilligt arbejde.

Den opsøgende konsulent arbejdede også på at opstarte *en særlig grønlandsk selvhjælpsgruppe*. Hun talte med ”Selvhjælpsgrupper i Århus”, som var meget positive. Den opsøgende konsulent havde kontakt med en grønlandsk kvinde, der måske kunne lede gruppen, og som ville kunne få supervision og vejledning fra selvhjælpscentret.

Der har løbende været tiltag i forhold til at etablere et *fagligt netværk* blandt medarbejdere, der arbejder med udsatte grønlændere i Århus.

Fælles for de nævnte tiltag og idéer her er, at de løb ud i sandet og ikke blev til noget.

Den opsøgende konsulent arbejdede også med en idé om at etablere et *netværk for grønlændere, der er adopterede i Danmark*. Hun fandt ud af, at der er mellem 2000 og 3000 adopterede grønlændere i Danmark, og at nogle havde prøvet at starte en klub for flere år siden, som vist var gået i sig selv igen. Konklusionen blev, at der ikke findes en forening pt. Blandt de grønlændere, projektet havde kontakt til, var der ikke nogen, der ville være i stand til at opstarte en sådan forening, og derfor valgte medarbejderen ikke at gå videre med arbejdet.

¹⁰ ”Fribørsen” er en forening, der formidler frivilligt arbejde og rådgiver om etablering og udførelse frivilligt arbejde.

Et særligt forsøg på at støtte opbyggelsen af et selv bærende netværk var projektets involvering i at gendanne grønlanderforeningen i Gellerup, *Naapiffik*.

Foreningen var gået i sig selv men blev forsøgt gendannet i forbindelse med, at grønlænderne i Gellerup pludselig oplevede politisk bevågenhed efter avisskriverier i starten af 2007 om, at grønlænderne i Gellerup blev chikaneret. Der blev som følge af det pludselige politiske fokus fra flere sider (kommunalpolitikere, Det grønlandske Hus, Naboskaberne og Beboerrådgivningen i Gellerup) givet udtryk for ønske om at støtte Naapiffik

Planerne for gendannelsen var store. Der blev taget initiativ til at fokusere på grønlændernes ressourcer i forbindelse med afholdelsen af sommeraktiviteter i Gellerup ("Gang i Gellerup"). Meningen var, at Naapiffik skulle spille en aktiv rolle i at skabe et positivt billede af grønlændere i Gellerup. De gode idéer endte imidlertid med, at sommeraktiviteterne blev afholdt stort set uden Naapiffiks deltagelse, og med kun få aktiviteter, som blev gennemført af Det Grønlandske Hus.

Resultatet er, at foreningen igen er på laveste blus. Den er ikke opløst, men der er heller ingen aktivitet. Den støtte, ovenstående instanser har ydet, har ikke været tilstrækkelig. Naapiffiks bestyrelse er selv socialt udsatte og har ikke overskud til at tage initiativ og engagere sig i at gøre foreningen levende. Hvis foreningen skal fungere med et mærkbart aktivitetsniveau, kræves både praktisk og social støtte.

Erfaringsdragelse

En projekterfaring i forhold til netværksdannelse, og som er grundigt dokumenteret, er, at det er meget svært at så idéer hos andre og så lade dem selv om at føre dem ud i livet. For at netværk kan fungere, skal der være en eller flere deltagere, som er så engagerede, at de fungerer som tovholdere og kan drage andre ind i aktiviteten. Engagementet har desværre ikke været til stede i dette omfang hos nogle af de personer, som ellers er blevet "lune på en idé" i projektperioden. At udvise et engagement, som kan bære en idé igennem, kræver sandsynligvis et ret stort personligt overskud, hvilket de færreste af de udsatte grønlændere, projektet har været i forbindelse med, besidder.

Samtidig med forsøgene på netværksdannelse har det været projektets filosofi, at de udsatte grønlændere helst skal engagere sig i almindeligt udbudte aktiviteter, og at der ikke nødvendigvis skal skabes særlige grønlanderaktiviteter. Et eksempel på en sådan aktivitet er fodbold for udsatte, som foregår i Center Basens regi. Dette tilbud har de udsatte grønlændere selv fundet frem til og benyttet sig af. Samtidig med at deltage i fodboldtræningen har de grønlandske spillere udmærket sig ved at være meget aktive i det, man kan kalde "afledte aktiviteter". De har været ivrige medhjælpere i forhold til udførelse af praktiske opgaver ved afholdelse af arrangementer så som stævner mv.

En overvejelse i forhold til etablering af netværk mellem velfungerende og udsatte grønlændere har været, om de velfungerende grønlændere overhovedet er interesserede i at lave socialt arbejde og indgå i netværk med udsatte grønlændere. Her er Fællesspisningen for udsatte grønlændere imidlertid et eksempel på, at et antal ressourcestærke grønlændere gerne vil engagere sig i arbejdet med deres udsatte landsmænd.

Arrangementet afholdes på Værestedet i Jægergårdsgade af Det Grønlandske Hus hver 14. dag vinterhalvåret igennem. Der har gennem tiden været omkring 175 forskellige voksne deltagere ved fællesspisningerne. Ud af disse har ca. 125 været udsatte grønlændere. Gennemsnitligt 3-4 danskere deltager i fællesspisningerne. Gæsterne til fællesspisningerne skifter meget mellem de enkelte

arrangementer. Specielt fremmødet blandt de bedre fungerende grønlandere skifter. Ud af gruppen af bedre fungerende, er ca. 6 personer kommet næsten hver gang. Af socialt udsatte har der været 15 – 20 faste ”gæster” hver gang. De resterende deltagere er forskellige fra gang til gang. De praktiske medhjælpere ved fællesspisningerne består af både udsatte og ressourcestærke grønlandere samt medarbejdere fra Det Grønlandske Hus.

Projektet må konkludere, at det ikke er lykkedes at facilitere nogle selv bærende netværk. Både udsatte-fodbold og fællesspisning er arrangeret af medarbejdere. Der har været gjort forskellige initiativer, som alle er gået i sig selv igen. Erfaringen, projektet drager i forhold til netværksdannelse, er, at det kræver engagement, stort personligt overskud og helst en solid organisation i ryggen.

3.4. Erfaringer med bostøtte og case manager-indsats

Et mål i projektet har været at yde bostøtte til udsatte grønlandere for forsøgsvist at finde ud af, om en særlig grønlandsk bostøtte-indsats gør en forskel for målgruppen.

Målet med bostøttee arbejdet var således løbende at holde sig for øje, om indsatsen med en grønlandsktalende medarbejder overhovedet var nødvendig. Det indgik her i overvejelserne, at en eksklusiv grønlandsk indsats også kunne virke mod hensigten, da det kan virke stigmatiserende, og i hvilket omfang spiller etniciteten overhovedet en rolle?

Det viste sig i projektet vanskeligt at etablere en bostøtteordning, og derfor blev det efter knap 1 år besluttet at fokusere på case management i stedet, da denne indsats er lettere tilgængelig¹¹. Målet var fortsat som med bostøttee arbejdet at undersøge, hvorvidt en grønlandsktalende medarbejder gør en særlig forskel for målgruppen.

Forsøget med bostøtteordning

Projektets bostøttee arbejde blev placeret i Århus Kommunes almindelige bostøttee team. Tanken var, at projektets erfaringer kunne implementeres direkte i kommunens bostøttee arbejde. Samtidigt kunne bostøttee afdelingen hjælpe projektet med at se de eventuelle forskelle mellem "almindelige" og grønlandske bostøttee modtagere.

Etablering af bostøtteordningen gik i gang 6 måneder efter projektets start. Planen var, at bostøttee medarbejderen via det opsøgende arbejde skulle finde potentielle bostøttee modtagere og få dem til at kontakte deres sagsbehandler. Det Grønlandske Hus' sociale afdeling var desuden behjælpelig med en liste over mulige kandidater. Sagsbehandler og ansøger skulle så sammen ansøge Center Basen, som er den instans i kommunen, der tildeler bostøtte, om at få tildelt bostøtte.

I det opsøgende arbejde for at finde bostøttee kandidater oplevede bostøttee medarbejderen en række dilemmaer. Det var svært at finde en passende måde at tilbyde bostøtte på. Medarbejderen ønskede ikke at mase sig på og fandt det ubehageligt at skulle udvælge, hvem der har behov for bostøtte. Han oplevede, at det virkede stigmatiserende at skulle sige til en person, at ”du er sådan én, der har behov for bostøtte”.

Dilemmaet var svært at komme udenom, eftersom det opsøgende arbejde med at finde bostøttee kandidater var iboende projektet: Etablering af et bostøttee tilbud eksklusivt for grønlandere

¹¹ Bostøtte-ordningen er en visiteret indsats, som typisk foregår i folks eget hjem, og hvor der arbejdes med handleplaner. Case manager-indsatsen er uvisiteret og opsøgende. Case manageren er en særlig kontaktperson, som søger at sikre kontakt og koordinering i den sociale indsats.

var et nyt tilbud i Århus affødt af de bevilligede projektmidler. Der var ikke tale om et eksisterende tilbud, som de udsatte grønlandere allerede kendte, så bostøttemedarbejderen var nødt til at informere om muligheden, for at potentielle brugere overhovedet kunne få idéen.

Trods anstrengelserne var der ikke rigtigt skred i processen. Projektgruppen lagde derfor en ny strategi for bostøtteetableringen, som også hjalp bostøttemedarbejderen ud over noget af det etiske problem i at virke stigmatiserende i udvælgelsen af, hvem der kandiderede til bostøtte. Ifølge den nye plan skulle bostøttemedarbejderen aflevere en liste med kandidaterne til centrets leder. Forinden skulle bostøttemedarbejderen blot oplyse kandidaterne om, at han havde fortalt kommunen, at de kunne være kandidater til at modtage bostøtte. Centerlederen ville så kontakte kandidaternes sagsbehandlere. Herefter påhvilede det sagsbehandlerne at indkalde pågældende og snakke om, hvorvidt en grønlandsktalende bostøtte ville være relevant for vedkommende. Sagsbehandleren og bostøttekandidaten skulle så lave en ansøgning til Center Basen.

Denne indsats afstedkom, at to udsatte grønlandere blev visiteret til bostøtte i projektet i december 2005. Bostøttemedarbejderen blev derudover tilknyttet bostøtteindsatsen for enkelte grønlandere i eksisterende bofællesskaber.

Projektet kan af den lange proces med at få tildelt bostøtte til de to grønlandere drage den erfaring, at det er besværligt at etablere noget nyt og gå uden om allerede etablerede tilbud i kommunen. Det viste sig svært både som udsat grønlander og som projektmedarbejder at finde ud af, hvordan systemet virker.

Projektets datagrundlag er for spinkelt til at kunne udsige noget sikkert om erfaringerne med bostøtte eksklusivt for grønlandere. Ud fra de erfaringer, der er gjort, har projektet imidlertid ikke fået bekræftet, at de udsatte grønlandere har særlig gavn af en særlig grønlandsk bostøtte-indsats. Fx fremgik det, at de udsatte grønlandere, som fik bostøtte i bofællesskaber af ikke-grønlandsk personale, profiterede udmærket af indsatsen. Som for andre etniske minoritetsgrupper kan sproglige problemer gøre, at der skal bruges tolk, men udover sprogproblemerne syntes der ikke at gøre sig forskelle gældende.

Case manager-indsats

Indsatsen som case manager er typisk mere perifer i forhold til bostøttearbejdet. Som bostøtte arbejdes der med handleplaner og mod specifikke mål. Personerne visiteres gennem deres sagsbehandler og har på denne vis allerede kontakt til systemet. Case manageren agerer ofte et led ”længere ude”, dvs. med personer som typisk har en mere løs eller ingen kontakt til systemet.

Case manageren har i projektet haft 7 faste personer, han har været i kontakt med og søgt at hjælpe videre. Han har derudover ydet råd og vejledning til et løst antal samarbejdspartnere og brugere, som han har mødt tilfældigt på gaden, eller som har kontaktet ham.

Målet i case manager-arbejdet har været:

- A) opsøgende at finde frem til og få kontakt til udsatte grønlandere, som behøver hjælp, og
- B) at guide dem videre og bygge bro til de instanser (typisk det offentlige system eller Det grønlandske Hus), som kan yde hjælp.

Der har været eksempler på en relativt enkelt proces fra A til B, hvor case manageren har givet råd og vejledning om, hvilken hjælp man kan finde hvor, hvorefter han har sluppet personen igen. Dette har fx været ”sofasovere”, som ikke vidste, hvordan de skulle få en adresse, som er påkrævet for at

opnå kontanthjælp.

I andre tilfælde har case managerens forløb med udsatte grønlændere været langt. Nogle har han efter en længerevarende indsats kunnet guide videre til andre instanser.

Andre af case managerens brugere er vedblevet at svæve et sted mellem A og B. Disse personer er nogle gange ”forsvundet”, hvor case manageren ikke har kunnet få kontakt til dem. I disse perioder har de typisk enten fået det bedre og har derfor ikke behov for kontakten til case manageren, eller også har de fået det værre og har derfor ikke overskud til at tage telefonen. Ofte har brugerne kontaktet case manageren igen efter et stykke tid. Her har de gerne bedt om hjælp til, hvad de skal gøre i den situation, de nu er havnet i. Case manageren har hjulpet dem med at få overblik over deres forhold igen og fortalt dem, hvor de skal henvende sig, og hvad de skal være opmærksomme på.

Case manageren har oplevet, at disse ”svingende” personer gerne vil videre i deres liv. Alligevel har de ikke været motiverede for rigtigt at gøre noget ved det. Et eksempel er en mand, som gennem en længere periode havde ytret ønske om at komme væk fra det miljø, han færdes i. Case manageren foreslog manden at begynde på et bestemt aktiveringssted, så han kunne få noget andet at lave i hverdagen end at komme på et værested, hvor han ikke føler sig tilpas. Manden og case manageren lavede flere aftaler om at tage ud at besøge aktiveringsstedet, men hver gang undveg manden i sidste øjeblik.

Indtrykket er, at hovedparten af de personer, der har modtaget case manager-indsats, har svævet et sted imellem gerne at ville videre men uden rigtigt at få gjort noget ved det. Der kan som i eksemplet ovenfor ske små gennembrud, hvor de fx gerne vil med ud at se et aktivitetssted, men så kan 3 aftaler herom glippe efterfølgende. I disse tilfælde er case manager-forløbet blevet langt, og case manageren har været den konstant i brugerens liv, som har hjulpet med at få styr på både store og små forhold fra at få en ny bolig til at indkøbe en gave. De brugere, som er mere motiverede for at komme i gang, er hurtigere blevet hjulpet af andre kanaler eller har selv fundet frem til hjælpen.

En af de udsatte grønlændere, som har modtaget case management, beskriver meget præcist, hvilken forskel case manager-indsatsen alene gjorde for ham. Han kom til Danmark fra en bygd med under 100 indbyggere stort set uden at kunne dansk og uden et sted at bo. Forholdene i Danmark forvirrede ham - de mange mennesker, bussystemet, det offentlige system ikke mindst. Han sov hos en bekendt og søgte om kontanthjælp men oplevede at få afslag og besked om at søge arbejde i stedet. Han søgte 10-12 jobs men fik afslag. Man kan gætte, at hans sproglige kvalifikationer alene udgjorde en barriere. Foruden problemerne med bolig og forsørgelse, havde manden et barn, som han havde svært ved at tage vare på, da han fik tiltagende alkoholproblemer. Manden hørte via andre grønlændere om projektets case manager og gik selv hen til ham ved et arrangement, hvor case manageren var til stede. Ved hjælp fra case manageren fik manden klaget over sin sagsbehandling og fik bevilget kontanthjælp. Efterfølgende fik han også hjælp til bolig, kom i alkoholbehandling, fik hjælp til sit barn og er i dag i aktivering.

Om case management-indsatsen siger manden i dag, at den betød, at han og hans barn kom hurtigere i trygge hænder (i systemet) end ellers. Det tog 1½ år, før han oplevede at få den rette hjælp via case manageren, og han er ikke i tvivl om, at det ville have taget længere tid at komme ind i systemet og i trygge hænder, som han siger, hvis ikke han havde fået hjælp af case manageren. Manden føler i dag, at han er i sikre hænder og vil blive samlet op, hvis han skulle gå ned igen.

Behov for en særlig grønlandsk indsats?

Projektets forsøgsvisse konklusion på bostøtte- og case managerarbejdet med udsatte grønlandere er, at der ikke er behov for en særlig grønlandsk bostøtteordning, men at sproget i case managerarbejdet muligvis udgør en afgørende forskel i forhold til at få den første kontakt med de brugere, som ”står udenfor systemet”.

Projektets indtryk af *bostøttee arbejdet* med de udsatte grønlandere var, at det ikke gjorde nogen forskel, om medarbejderen var grønlandsk. Der syntes at gælde samme distance i kontakten til den uddannede grønlandske medarbejder, som der kan gøre til danske medarbejdere: ”Han er ikke ligesom os”. På baggrund heraf er projektets konklusion, at det som bostøttemedarbejder er ens personlighed og faglige ballast, som er afgørende, og ikke etniske eller sproglige overensstemmelser.

Indtrykket af *case manager-arbejdet* er omvendt, at sproget her kan gøre en forskel. Den første kontakt til de udsatte grønlandere har i projektets opsøgende arbejde været lettet af, at der ikke var sproglige barrierer mellem medarbejderen og målgruppen. Projektets overbevisning er, at det er relativt uproblematisk at anvende tolk i de tilfælde, hvor den første kontakt er sket, og der er etableret en ramme omkring det sociale arbejde – fx en bostøtteaftale. I det opsøgende arbejde møder case manageren imidlertid den ”tungeste” gruppe, som ikke får adækvat hjælp fra systemet. I forhold til denne gruppe af grønlandske borgere, som ikke er inde i systemet, og hvor der skal ske en første kontakt, er projektets foreløbige erfaring, at der kan være behov for, at sproget ikke udgør en hindring ved, at medarbejderen er dobbeltsproget.

3.5. Erfaringer med en beskæftigelsesrettet indsats - Daglejerprojektet

Beskæftigelsesforvaltningen i Århus Kommune tilbød i 2005/2006 daglejerarbejde til grønlandere på kontanthjælp (matchgruppe 4 og 5) samt førtidspensionister, der er tilsvarende langt fra arbejdsmarkedet. Deltagerne i Daglejerprojektet fik muligheden for at tjene en ekstra skilling som daglejere ved siden af deres overførselsindkomst. Håbet var, at en sporadisk tilknytning til arbejdsmarkedet som daglejere ville føre til, at nogle af projektdeltagerne ville komme ud på det rigtige arbejdsmarked.

De to projekter – Grønlanderprojektet og Daglejerprojektet – eksisterede uafhængigt af hinanden, men deres målgruppe var fælles, og projekterne arbejdede sammen og dragede herigennem erfaringer til fælles gavn¹². Et meget succesfuldt eksempel på dette samarbejde var en mand, der var boligløs, da Grønlanderprojektet mødte ham. Projektets medarbejder hjalp ham på forsorghjem. Siden fik han egen lejlighed og kom med i Daglejerprojektet. Herfra kom han i arbejde i løntilskud efter at have gennemført en praktikperiode på en måned med udmærkelse og lovord fra arbejdsgiver. Efter løntilskudsperioden ville han overgå til ordinær ansættelse.

Evalueringen af Daglejerprojektet konkluderede, at daglejerarbejde som beskæftigelsesrettet indsats havde en god effekt for de udsatte grønlandere, der deltog i projektet. Flere af deltagerne nedsatte

¹² Daglejerprojektet blev finansieret af EU's socialfond og blev ledet af Center Basen under Socialforvaltning, Arbejdsmarkedsnetværk under Beskæftigelsesforvaltningen i Århus Kommune samt Det Grønlandske Hus i Århus.

deres misbrug gennem dagligdagen som daglejere, og en del fik gennem projektperioden mod på at komme i ordinært arbejde¹³.

Projektet har fået en lykkelig afløsning i og med, at projektets tidligere sjakbajs har fortsat daglejermodellen i samarbejde med Det Grønlandske Hus og nu leder et daglejersjak for grønlændere, der beskæftiges gennem vikararbejde til normalløn. Således er en gruppe på mindst 8 tidligere arbejdsløse og mere eller mindre udsatte grønlændere i Århus blevet selvforsørgende.

3.6. Social udsathed og etnicitet

Grønlændere er en sproglig og kulturel minoritetsgruppe i Danmark, og det er derfor nødvendigt at afklare, hvilken betydning man skal tilskrive det etniske aspekt, når man arbejder med gruppen.

Grønlænderprojektet har løbende været optaget af spørgsmålet om, hvorvidt der gør sig noget særligt gældende i forhold til de udsatte grønlænderes situation i Danmark. Bostøtte- og case manager-indsatsen var en afsøgning af, hvorvidt de udsatte grønlændere profiterer af en eksklusiv grønlandsk ordning. I forhold til spørgeskemaundersøgelsen tog projektets ikke-grønlandske medarbejder med på interview for at undersøge, hvorvidt det gjorde en forskel, at samtalen skulle foregå på dansk.

På baggrund af de erfaringer, projektet har draget, og på baggrund af det store sammenligningsgrundlag i Center Basen, hvor projektet har været placeret, og hvor man har alle udsatte borgere som målgruppe, er Grønlænderprojektets overbevisning, at de udsatte grønlænderes problemer ikke skyldes deres etnicitet som grønlændere.

Størstedelen af de grønlændere, der flytter til Århus klarer sig fint. Derudover har de udsatte grønlændere fællestræk med andre udsatte grupper, som handler om sociale problemer (arbejdsløshed, hjemløshed, misbrug osv.) og ”udlændingehed” (det at være fremmed overfor landets sprog og system).

Det er således ikke kultur eller etnicitet, der skaber udsatheden, men de udsatte grønlænderes sociale situation, herunder livsvilkår, uddannelsesniveau, personlige historie og psykosociale baggrund samt eventuelle misbrug. En del udsatte grønlændere har levet et barskt liv i Grønland inden, de kom til Danmark. Måske har de oplevet en barndom med alkohol, vold og selvmord i familien, og den historie bringer de med sig, når de tager til Danmark - måske fordi de håber, at de kan skabe et bedre liv her. Problemet for en del af de udsatte grønlændere, når de kommer til Danmark, er yderligere, at de her befinder sig i et samfund, de ikke kender.

Det, der er specielt for de udsatte grønlændere, er, at der gør sig denne ”udlændingehed” gældende samtidig med, at de er danske statsborgere. De udsatte grønlændere er tilflyttere til det danske samfund og har ofte har en mangelfuld beherskelse af det danske sprog og kender ikke det danske samfund og system. Mange er opvokset i et grønlandsk samfund, der har en anden struktur end det danske.

Alligevel bliver de ofte mødt med forventninger om, at de faktisk behersker sproget og kender systemet, og fordi de er danske statsborgere, får de ikke tilbudt en integrationsindsats ved deres ankomst til Danmark.

¹³ En erfaringsopsamling og evaluering af Daglejerprojektet kan hentes på: www.udsattegroenlaendere.dk.

Som etnisk minoritet sker ikke desto mindre ofte det, at det kulturelle tilskrives en betydning eller bruges som forklaring på de sociale problemer. Fx blev den kvinde, som projektets medarbejder fulgte til et behandlingssted mødt med identiteten som grønlander som noget af det første (se side 13). Behandleren spurgte kort inde i visitationssamtalen, hvorfor hun ikke tog hjem til Grønland. Det syntes, at behandleren uden at kende kvinden fandt, at der heri lå en løsning på hendes misbrugsproblemer. Spørgsmålet provokerede kvinden, som følte sig såret og afvist. Oplevelsen var, at hun mere blev mødt som "en grønlander" end som et menneske.

Der ligger et problem i idéen om, at det kulturelle faktisk udgør en forklaring. Forestillingen om, at man gjorde det samme ved en etnisk dansker – forklarede hans udsathed med, at han er dansker - virker absurd, måske fordi det her bliver tydeligt for os, hvor lidt det kulturelle forklarer ud over det, vi selv ligger i det. Pointen er her, at forklaringen på de udsatte grønlænderes problemer ikke er etnisk eller kulturel men social, hvilket også betyder, at den ikke er specielt "mystisk", bare fordi de udsatte er del af et etnisk mindretal.

Problemet med at tillægge det kulturelle betydning kan være, at man som fx socialarbejder får en idé om, at udsatte grønlændere er ekstra svære at hjælpe, fordi deres problemstilling ikke kun består af komplekse sociale problemer, som man trods alt kender til, men også noget "ekstra" – en kulturbaggrund - som man ikke mener at have forstand på. Dette forestillingsbillede kan have den effekt, at man nedsætter sine forventninger til den udsatte grønlander og tænker: "Det her er alt for svært at gøre noget ved; jeg har slet ikke den viden og forståelse af deres kultur, som skal til for at nå vedkommende". Herved nedsætter man sine forventninger til de udsatte grønlændere, fordi man tænker, at det er umuligt at nå dem. Gruppen opgives dermed på baggrund af en fejlslutning – at den kulturelle baggrund fylder i forhold til de sociale problemer.

Grønlanderprojektet har skaffet sig viden om de udsatte grønlænderes historie, sociale situation og adfærd, og om hvad det vil sige at være en resourcesvag tilflytter i Danmark, der ikke taler det danske sprog godt nok. Det er således disse forhold, der skal tages højde for og ikke gruppens etnicitet.

3.7. Forankring af Grønlanderprojektets resultater

Vidensformidling

Et mål i projektet har været at kvalificere indsatsen over de udsatte grønlændere i Århus ved løbende at udbrede den viden, projektet har opnået via sin tætte og forskelligartede kontakt til gruppen. Dette er sket løbende via projektets kontaktflader, dvs. til målgruppen selv, det offentlige system via bisidder-, bostøtte- og case management-arbejdet, og øvrige samarbejdspartnere via følgegruppen og SUS-netværket.

Foruden denne vidensformidling, som har været indbygget i projektet, har medarbejderne søgt mere aktivt at brede projektets viden ud. Dette er sket ved brug af en bred vifte af formidlingsgenrer: Film, pjecer, artikler, notater og mundtlige oplæg.

Formidlingsdelen blev skudt i gang med offentliggørelsen af en *kortfilm*: 'To grønlandere i Århus'. Filmen sætter fokus på de problemstillinger, der er særlige for de udsatte grønlændere, og som forskellige myndighedspersoner bør være opmærksomme på. Bl.a. illustrerer filmen, hvordan sagsbehandler og klient kan gå fejl af hinanden på grund af klientens manglende sprog- og

systemkendskab og på grund af manglende opmærksomhed herpå fra sagsbehandlers side¹⁴.

Den primære målgruppe for projektets vidensformidling har været de frontmedarbejdere i Århus Kommune - sagsbehandlere, misbrugsbehandlere, politifolk mv. - som kommer i kontakt med de udsatte grønlandere. Ca. et år før projektets afslutning søgte medarbejderne derfor at tage ud og holde oplæg om den indsamlede viden til forsorghjem, behandlingssteder, job- og socialcentre, kriminalforsorgen mv. Det lykkedes at frekventere en del steder. Det viste sig imidlertid også svært at opnå lydhørhed, da der er tale om en relativt lille målgruppe. Den enkelte sagsbehandler har typisk ingen eller få grønlandske klienter i en sagsportefølje på måske 80, hvilket har gjort det svært at overbevise nogle arbejdspladser om relevansen af et oplæg, da indtrykket også er, at der er travlt i den daglige drift.

I et forsøg på at trænge igennem med de relativt enkle budskaber om relevansen af at bruge tid og tolk i samarbejdet med udsatte grønlandere, udfærdigede projektet "tre gode råd", som blev sendt ud på Århus Kommunes intranet. Tanken var, at kommunens medarbejdere kunne hænge dem op på opslagstavlen eller tage dem frem, når de får brug for dem.

Projektet har også informeret på det kommunalpolitiske niveau i Århus, når det har vist sig relevant. Der er blevet udfærdiget to notater undervejs til byrådspolitikere, og projektets medarbejdere deltog i en høring i kommunens socialudvalg, da problemerne med chikane mod grønlandere i Gellerup var i medierne i starten af 2007.

Projektet har også løbende informeret om dets erfaringer og resultater til Århus Kommunes social- og beskæftigelsesforvaltning via intranet og personaleblade. Der har desuden været trykt artikler i den grønlandske avis AG og på KNRs internet, og der er blevet informeret via SUS-hjemmesiden www.udsattegroenlaendere.dk

Projektet planlægger også at afholde en tema-eftermiddag i efteråret 2008 om udsatte grønlandere for alle frontmedarbejdere, som har kontakt til målgruppen i deres arbejde i Århus Kommune.

Forankring af projektet erfaringer og resultater

Selv om de udsatte grønlandere udgør en relativt lille gruppe, og det har været svært at opnå lydhørhed for deres situation, er det ikke desto mindre projektets erfaring, at der er stort behov for fokus på målgruppen. Forholdsmæssigt mange grønlandere (ca. 150) ud af den lille gruppe, de er (ca. 1000), kan betegnes som socialt udsatte, og det er projektets erfaring, at de har behov for hjælp, og at det er muligt at hjælpe mange videre.

Som nævnt har det været projektets mål at have gjort sig selv overflødig ved dets afslutning og ikke at have etableret en foranstaltning i projektperioden, som gruppen vil mangle, nu projektet er slut. Projektet sluttede 1. marts 2008. Fortsættelse af dets arbejde foregår følgende steder:

- Det Grønlandske Hus og Kammak

Udsatte grønlandere og samarbejdspartnere er løbende blevet henvist til Det Grønlandske Hus, som er den instans, der også fremover vil kunne hjælpe med mange af de problemstillinger, Grønlanderprojektet er stødt på. Det Grønlandske Hus vil via sin sociale afdeling kunne yde råd og

¹⁴ Filmen er relevant for sagsbehandlere, jobkonsulenter og andre, der kommer i berøring med projektets målgruppe. Filmen kan ses på: www.udsattegroenlaendere.dk. Den ene hovedperson i filmen er daglejer i Daglejerprojektet, og filmen er derfor også lagt på Arbejdsmarkedsnetværks hjemmeside: www.amnet.dk

vejledning til udsatte grønlændere og til samarbejdspartnere. Huset tilbyder desuden bisidder og tolkebistand.

”Kammak” er et aktiveringsprojekt, som blev oprettet i 2002 af Det Grønlandske Hus, og som tilbyder særskilt støtte. Stedet er i løbet af projektperioden blevet et mere synligt og brugt tilbud blandt de udsatte grønlændere.

Det Grønlandske Hus og frivillige grønlændere arrangerer desuden fællesspisning hver 14. dag for udsatte grønlændere. Arrangementet finder sted på ”Værestedet” i Jægergårdsgade.

- ”Normalsystemet”

Der henvises som under projektperioden til, at ”normalsystemet” – sagsbehandlere, bostøtter, misbrugsbehandlere mv. – løser problemerne med de udsatte grønlændere. Projektet har dokumenteret, at udsatte grønlændere har samme type sociale problemer som andre udsatte grupper, men at de har brug for tolk og evt. bisidder på grund af manglende kendskab til det danske sprog og system. Dette budskab og projektets øvrige erfaringer er søgt formidlet ud til diverse afdelinger som beskrevet ovenfor i et forsøg på at kvalificere den sociale indsats.

- Rådmandsindstilling

Projektet har indstillet til Århus Kommunes rådmand for sociale forhold og beskæftigelse om at sætte fokus i Århus Kommune på implementeringen af grønlænderprojektets erfaringer. Dette indebærer bl.a. en beslutning om, at det slås fast, at grønlændere på linie med andre etniske og sproglige minoriteter tilhører målgruppen for kommunens integrationspolitik. Målgruppen er etniske minoriteter, men som danske statsborgere står det i dag uklart, om grønlænderne også er inkluderet i integrationspolitikken.

Rådmandsindstillingen henstiller bl.a. også til beslutning om, at sagsbehandlere for socialt udsatte grønlændere opfordres til at rekvirere gratis tolk hos Det Grønlandske Hus til brug ved møder og ved oversættelse af breve.

Juni 2008 blev rådmandsindstillingen vedtaget.

- Introduktionsprogram for nyankomne grønlændere

Det Grønlandske Hus forbereder et 2-3 ugers introduktionsforløb for grønlændere, der flytter til Århus og har behov for støtte i denne omstillingsproces. Fokus vil være på eventuelle behov for bl.a. danskundervisning, uddannelse/arbejde, bolig og børn. De nyankomne grønlændere vil blive bekendt med introduktionstilbudet via en pjece, som udleveres, når de melder sig på Folkeregisteret.

- Udvidet SKP-medarbejder med særligt fokus på grønlændere i Århus Kommune.

Center Basen har på baggrund af projektets erfaringer med case management søgt og fået bevilget midler til at ansætte en dobbeltsproget SKP-medarbejder, som fokuserer på udsatte grønlændere. Det vil herigennem være muligt at gøre yderligere erfaringer med, hvorvidt den sproglige forståelse gør en særskilt forskel i det opsøgende sociale arbejde.

- Danskundervisning for udsatte grønlændere

Det står klart i grønlænderprojektet, at manglende sprogkunderskaber udgør en stor barriere for de udsatte grønlændere i Århus. I Århus Kommune er det Beskæftigelsesforvaltningen, der står for sprogundervisning. Center Basen har holdt møde med Beskæftigelsesforvaltningen og Folkeligt Oplysningsforbund (FO) om at indføre danskundervisning for udsatte grønlændere. På mødet blev aftalt tre niveauer af handling:

Første niveau er, at Beskæftigelsesforvaltningen søger at få sprogundervisning for udsatte grønlændere ind i projektet Social Vækst og Job, der er et samarbejdsprojekt mellem Center Basen, Det Kooperative Fællesråd og Virksomhedskonsulenterne under Socialforvaltningen. Intentionen

er, at der tilbydes et for-forløb til projektet med sprogundervisning for grønlandere. Næste niveau i planen er, at nyankomne grønlandere skal tilbydes danskundervisning i FVU-regi (forberedende voksenundervisning) under FO. Det langsigtede mål er, at der laves en integrationspakke for grønlandere på niveau med integrationspakken for udlændinge. Serviceniveauet ændres ikke i økonomisk henseende, men flere indsatser målrettes i højere grad end nu.

- Beskæftigelsesrettet indsats

Daglejerprojektet var som nævnt en succes og en idé, der i dag søges udbredt. Daglejerarbejde for udsatte grønlandere er fortsat i Århus i Det Grønlandske Hus' regi. Projektets tidligere sjakbajs leder i dag et daglejersjak for grønlandere, der beskæftiges gennem vikararbejde til normalløn.

- Hjemmesiden www.udsattegroenlaendere.dk

Her er filmen om to udsatte grønlandere og anden information og viden om udsatte grønlandere let tilgængelig.

4. anbefalinger

Projektets anbefalinger hænger sammen med den forankring, som er søgt, af projektets resultater og erfaringer. En del af projektets anbefalinger kan sammenfattes i, at der bør være øget opmærksomhed på de udsatte grønlanderes baggrund som tilflyttere til det danske samfund.

Samfunds- og systemforståelse

Mange udsatte grønlandere kan ikke "finde vej" i det offentlige system i Danmark, da det danske samfund er forskelligt fra det grønlandske. Danske myndighedspersoner bør give den udsatte tilflytter fra Grønland ekstra hjælp til at forså den information, der gives, og huske på, at grønlandere ikke er indfødte danskere, selvom de har dansk statsborgerskab.

For at imødekomme den udsatte grønlanders behov, bør bisidder (og tolk) rekvireres hos Det Grønlandske Hus før et aftalt møde, og der bør altid lægges vægt på nøje at forklare de forhold, hvor det danske offentlige system adskiller sig fra det grønlandske¹⁵.

Sprog

En del af målgruppen har problemer med at forstå og blive forstået på dansk, og Grønlanderprojektet anbefaler langt større brug af tolkehjælp.

Tolkehjælp er gratis for Århus Kommune og rekvireres ved Det Grønlandske Hus, der også kan hjælpe med en grønlandsktalende bisidder. Der bør bestilles tolk hver gang en samtale skal finde sted, med mindre man er meget sikker på, at den udsatte grønlander taler og forstår så meget dansk, at der ikke sker sproglige forviklinger.

En del medarbejdere tror, at grønlandere ikke behøver tolk - måske fordi mange grønlandere forstår en del dansk. Problemet er dog ofte, at den udsatte grønlander ikke forstår nok, selvom han måske nikker og bekræfter. Han har ikke det sproglige overskud til at spørge ind i situationen eller overblik til at fremlægge det centrale forhold i sin sag.

Qua sin "udlændingehed" og udsathed ved den udsatte grønlander ofte ikke, hvad der er vigtigt at få fremlagt, og hvilke rettigheder og pligter han har i Danmark. I tråd hermed har projektet observeret, at breve skrevet på dansk ofte ikke forstås af de udsatte grønlandere, hvorfor indholdet i vigtige breve bør formidles på grønlandsk.

Introduktion til nyankomne

De fleste udsatte grønlandere er allerede udsatte, når de kommer til Danmark. Hvis den udsatte gruppe skal få det bedre af at flytte til Danmark, skal de introduceres til samfundet ved deres ankomst. Det er vigtigt, at de tilflyttede får en ny god start i Danmark, og at man dermed søger at modvirke, at de søger sammen med byens socialt udsatte.

Projektet anbefaler, at grønlandere der melder sig på Folkeregistret modtager særlige informationer målrettet tilflyttende grønlandere. Derudover at den opsøgende indsats på gadeplan eksplicit videreformidler de særlige tilbud, der findes til de herboende grønlandere, herunder tilbud i Det Grønlandske Hus' regi og tilbud om sprogundervisning.

¹⁵ Se www.udsattegroenlaendere.dk/?side=18 for en gennemgang af væsentlige forskelle.

Social deroute

Undersøgelsen viser, at udsatte grønlandere, der flytter til Danmark, risikerer en yderligere social deroute. Dette pga. manglende kontakter og viden om, hvordan man klarer sig i det danske samfund, dårlige danskkundskaber, ingen uddannelse, eller en uddannelse der ikke umiddelbart kan bruges i Danmark. Også disse tilflyttere vil kunne hjælpes ved at blive ordentligt introduceret til det danske samfund, bl.a. ved deltagelse i Det Grønlandske Hus' kommende introduktionsforløb til nyankomne grønlandere.

Sociale indsatser

Mange udsatte grønlandere i Århus har brug for bostøtte-, bisidder- og case manager-indsatser foruden psykiatrisk behandling/støtte, misbrugsbehandling og målrettede uddannelses- eller beskæftigelsestilbud.

Projektet anbefaler opmærksomhed på at inkludere de udsatte grønlandere i eksisterende tilbud til socialt udsatte. Tiltagene må gerne være beskæftigelsesrettede, men gruppen behøver megen fastholdelse og kan have brug for ekstra introduktion og tolkning.

Grønlandsksproget personale

Medarbejdere i de sociale indsatser kan udmærket være grønlandere, hvis man derigennem ønsker at sikre den sproglige forståelse i tilfælde, hvor brugeren kun taler lidt eller ingen dansk. Vigtigere end kulturel "insiderhed" er dog medarbejdernes faglighed. I overvejelser om at ansætte grønlandsksproget personale bør der ydermere tages højde for, at den udsatte grønlanders incitament til at tale og forstå dansk og dermed mulighederne for integration, kan mindskes, hvis han kan klare sig på grønlandsk.

Fokus på sociale problemer frem for etnicitet

Det er Grønlanderprojektets overbevisning, at de udsatte grønlanderes problemer ikke skyldes deres etnicitet som grønlandere, men deres sociale situation, herunder livsvilkår, uddannelsesniveau, personlige historie og psykosociale baggrund samt eventuelle misbrug.

Forvaltningen og andre, der arbejder med udsatte grønlandere, skal tage højde for disse forhold, ikke for gruppens etnicitet.

Yderligere information om udsatte grønlandere

På hjemmesiden www.udsattegroenlaendere.dk findes yderligere information og viden om udsatte grønlandere. Hjemmesiden er landsdækkende og omhandler hele den nationale indsats for udsatte grønlandere, som blev iværksat på baggrund af Socialministeriets Hvidbog fra 2002.

På hjemmesiden findes bl.a. også den kortfilm om udsatte grønlandere i Århus, som Grønlanderprojektet har lavet, samt Daglejerprojektets evalueringsrapport.

5. Perspektivering

Grønlanderprojektet har udskilt to faktorer, som spiller ind på de udsatte grønlanderes udsathed – deres sociale problemer og deres ”udlændingehed”. Det at være udsat og det at være grønlander har været diskuteret flittigt undervejs i projektet. Hvad ligger der i begreberne, og hvad ligger vi i dem, i vores møde med de udsatte grønlandere? Gør vi dem udsatte ved at tænke dem som udsatte? Og har kolonihistorien at gøre med, at vi tænker grønlanderne som udsatte?

Disse er spørgsmål, som projektet ikke har endegyldige svar på, og som projektet ikke alle har behandlet i sin undersøgelse. Det er ikke desto mindre en debat, som er relevant for emnet og målgruppen udsatte grønlandere i Danmark, hvorfor den gengives her til inspiration eller eftertanke.

Gør vi dem udsatte ved at tænke dem som sådan?

En løbende bekymring i projektets opsøgende arbejde har været risikoen for at stemple nogle som ”socialt udsatte”. Målet har derfor også været at lade målgruppen definere sig selv – dem som opfatter sig som socialt udsatte grønlandere, er projektets målgruppe.

Alligevel har projektet været i situationer, hvor det har opsøgt potentielle udsatte grønlandere, som ville give et interview eller måske modtage bostøtte.

Identitetstilskrivning er noget, der sker mellem mennesker. Vi spejler os som individer i omverdenens opfattelse af os. Identitet skabes i et samspil mellem ens egenforståelse og andres billede af én. Ved at kategorisere nogle som socialt udsatte grønlandere, kan vi være med til at fremhæve deres situation som udsatte og bekræfte dem i deres egen opfattelse af, at de er udsatte. Når vi således spørger én person (og ikke en anden) om han/hun vil deltage i projektet, inkluderer vi vedkommende i målgruppen.

For os der anskuer tingene teoretisk og fra en stor distance, er det let at sætte mærkater på andre mennesker. Hvis børnene er anbragte, personen drikker, ingen arbejde har, fester for meget og for længe, så det går ud over fastholdelsen af alt og alle, og man er socialt udsat. Men man er næppe interesseret i at blive set som en socialt udsat, hvis man føler sig truet af kommunen på sin økonomi eller sine børn, eller hvis man bliver fremhævet som en ”svag grønlander” eller ”socialt udsat” og ikke selv er afklaret hermed. At blive ramt af stemplingen kan være ubehageligt og gøre den kamp, man står i med sig selv og måske sine børn, endnu hårdere at kæmpe.

Spørgsmålet er derfor, om vi ved at betragte målgruppen som udsatte og forvente det af dem, er med til at gøre dem udsatte? I undersøgelsen stiller vi spørgsmål til dem, som går på en masse ”udsathed”. Konstruerer vi herigennem et billede, som ikke behøvede at være så grelt? Man kan sige, at målgruppen selv har konstrueret det mindre grelt, end projektets medarbejdere har opfattet problemerne, idet de har betegnet deres sprog- og misbrugsproblemer mindre omfattende, end det var medarbejdernes oplevelse.

Et post-kolonialt forhold

I forlængelse heraf har projektet drøftet, hvorvidt *opfattelsen* af, at grønlandere er nederst i et socialt hierarki i Danmark er medvirkende årsag til, at de faktisk er nederst i det sociale hierarki og også selv oplever det? Spørgsmålet problematiseres yderligere af det forhold, at Grønland og Danmark har et post-kolonialt forhold. Spiller det fx ind på det sociale hierarki, at Grønland tidligere var underlagt dansk herredømme?

En tese er, at en dårlig samvittighed fra danskeres side over den rolle Danmark har spillet i Grønland, herunder betydningen af en forceret modernisering af de grønlandske samfund fra 1950'erne og frem, gør, at vi faktisk *dyrker* billedet af, at det er synd for grønlænderne. Når vi synes noget er synd, så fokuserer vi på det, der er dårligt, og ikke på det, der er godt. Vi drejer blikket mod det negative, i stedet for mod det positive. Dermed kan det hænde, at vi mere eller mindre bevidst fastholder de udsatte grønlændere i en uværdig position.

Tendensen til at fastlåse en uhensigtsmæssig forståelse sker også hos de udsatte grønlændere selv. Nogle af de udsatte grønlændere har en masse fordomme i forhold til "systemet", dvs. kommunen og øvrige myndighedspersoner de kommer i kontakt med her i Århus. Fx er i projektets logbog beskrevet en udsat grønlander, der i udpræget grad føler sig diskrimineret og udsat for racisme. Når han på jobcentret får at vide, at han skal i straks-afklaring for at oppebære ret til kontanthjælp, mener han, at kravet fremsættes på grund af, at han er grønlander, og at der dermed er tale om racisme. Bevidstheden om, at man er anderledes, kan gøre, at man søger at forklare udsathedens årsager med det, der gør én anderledes end majoritetsbefolkningen: Ens etnicitet.

Det kan i tilfælde som dette spænde ben for grønlænderne, at de har en etnisk identitet som minoritet. For deres etnicitet gør dem forskellige fra etnisk danske udsatte. Etnisk danske udsatte skyder sjældent skylden for deres ulykkelige situation på deres etnicitet, for det kan de ikke, eftersom de er majoriteten i Danmark. De finder derfor noget andet at skyde skylden på.

Problemet ved tilskrivningen af den negative og ubehjælpelige identitet som offer er, at gruppen opgives. Rationalet går: De er grønlændere, og de er ofre for denne tidligere rolle som koloniserede, og for det nuværende politiske hegemoni (et hjemmestyre, ikke et selvstændigt Grønland). Faren er, at man (projektet, sagsbehandlere, politikere) tænker: Vi kan slet ikke gøre alt det, der skal til for at nå dem. Det er alt for svært, så derfor undlader vi simpelthen at gøre noget, og vi kommer slet ikke i tanke om at trække det frem, der giver dem værdighed og selvstændighed.

Bilag A: Projektansøgning

(vedhæftet indscannet dokument)

Her er tale om den ansøgning, som lå til grund for bevillingen af Center Basens (dengang CSSU's) 3-årige Grønlænderprojekt.

Bilag B: Pjece om projektet

(vedhæftet indscannet dokument)

Denne pjece til byens udsatte grønlændere blev udarbejdet og uddelt til bl.a. sagsbehandlere med henblik på at gøre opmærksom på projektet.

Bilag C: Spørgeskema

(vedhæftet indscannet dokument)

Spørgeskemaet er to-delt (19 + 5 sider). Dette skyldes, at første udkast (de 19 sider) blev pilottestet, hvorefter der opstod behov for uddybende spørgsmål, som altså blev lavet for sig (de 5 sider). Alle 120 interviewpersoner har besvaret begge dele af spørgeskemaet.

Bilag D: Spørgeskemasvar

Som det ses er spørgeskemaet omfattende. Derfor er de åbne spørgsmål og krydstabeller ikke gengivet her. Såfremt der opstår reelt og relevant behov for at krydse spørgsmål eller andre former for data-udtræk, vil Center Basen, Socialforvaltningen, Århus Kommune kunne være behjælpelig med dette.

Kørslerne nedenfor er bearbejdet med henblik på anonymisering, da nogle svarkategorier har været så små, at interviewpersonerne kan identificeres.

Styrelsen for Social Service
Skibhusvej 42,3.
5000 Odense C.

Ansøgning om midler i henhold til brev af 25.5.2004, journal nr. 659-1, pkt. 1.1 og 1.3.

Denne ansøgning er udarbejdet i samarbejde med Det Grønlandske Hus i Århus, idet hele indsatsen, herunder de ansøgte midler fra denne pulje, sker i samarbejde mellem Det Grønlandske Hus i Århus og Århus Kommune, Familieafdelingen, Center for Særligt Socialt Udsatte.

Formål med indsatsen:

Socialt udsatte grønlandere i Århus har i almindelighed ikke problemer med hjemløshed. Der er kun enkelte, der ikke har egen bolig. Der er dog en del, der har behov for hjælp til at få det optimale ud af egen bolig, til at komme til at deltage i aktiviteter osv. Der søges derfor om midler til en bostøttemedarbejder, der taler grønlandsk (og dansk). Pågældende skal også kunne arbejde om aftenen, hvor målgruppen ofte har størst behov for hjælp til at finde ud af at kunne bruge deres bolig i stedet for værtshuset eller gaden. Bostøttemedarbejderen vil således i praksis komme til at arbejde meget lig en Støtte-Kontakt-Person fordi pågældende vil færdes i det miljø, hvor de socialt udsatte grønlandere færdes. Den ansatte vil få visiteret omkring 6 socialt udsatte grønlandere at være bostøtte for, men vil i sin færden i miljøet formentlig få kontakt med op til 50-100 misbrugende grønlandere, der potentielt kunne have behov for bostøtte.

Det Grønlandske Hus i Århus har sociale konsulenter for herboende grønlandere og for forvaltningerne i Århus og Ringkøbing amter. Der er imidlertid behov for styrkelse af denne konsulentfunktion i forhold til de særligt socialt udsatte grønlandere, sådan at det bliver afklaret, hvor mange socialt udsatte grønlandere der er tale om, hvilke problemer de har og hvad der kan gøres ved dem. Der er i øjeblikket uvished om, hvorvidt der er ca. 50 udsatte grønlandere i Århus eller ca. 100. Antallet er i sig selv ikke afgørende, men sammen med en vis uklarhed omkring karakteren og omfanget af de sociale problemer, som disse mennesker har, viser det, at der er behov for en afklaring på området.

Der er således behov for en opsøgende konsulent, der skal afklare hvor mange socialt udsatte grønlandere der er, og hvilke behov for støtte de har. Pågældende skal ikke blot virke som observatør, men samtidig arbejde direkte med de socialt udsatte grønlandere om afhjælpelse af deres problemer. Den ansatte skal endvidere forsøge at få etableret stærkere

Dato:

Sagsbehandler:
Palle Eli Jensen

Telefon:
87310676

Telefax:

e-post:
pej@fa.aarhus.dk

Adresse:
Mejlgade 8, o.g.1.
8000 Århus

Journal nummer:

netværk blandt herboende ressourcestærke grønlandere, således at de i større omfang kan indgå i de socialt udsatte grønlænderes netværk, og dermed være med til at modvirke (yderligere) udstødelse. Erfaringerne fra dette arbejde vil blive formidlet via samarbejdet med de eksisterende konsulenter i Det Grønlandske Hus, og konsulentfunktionen i forhold til de socialt udsatte grønlandere vil derfor blive styrket i Det Grønlandske Hus her i Århus, og givetvis også andre steder.

Sammenhæng med den øvrige indsats på området:

Bostøttemedarbejderen vil være ansat i Center for Særligt Socialt Udsatte, og vil samarbejde med de øvrige bostøttemedarbejdere og vil indgå i det faglige fællesskab i bostøtteafdelingen i Center for Særligt Socialt Udsatte. Pågældende vil desuden skulle samarbejde med Det Grønlandske Hus i Århus og andre af kommunens og amtets tilbud.

Den opsøgende konsulent er ligeledes ansat i Center for Særligt Socialt Udsatte, men skal også samarbejde med Det Grønlandske Hus i Århus om etablering af netværk, opgørelse over hvor mange der har hvilke problemer og hvordan de kan afhjælpes. Herigennem vil den opsøgende konsulent være med til at styrke konsulentvirksomheden overfor socialt udsatte grønlandere, såvel i Det Grønlandske Hus i Århus som i Århus Kommune.

For at kvalificere metoderne i det vanskelige arbejde med socialt udsatte arbejder Center for Særligt Socialt Udsatte med at øge kravene til dokumentation af - og refleksion over - arbejdet. De to projektmedarbejdere skal derfor kunne dokumentere, hvilken indsats de udøver, hvad der virker, hvorfor og hvordan. Der er derfor behov for en deltids projektkoordinator, der har ansvaret for at der sker den fornødne dokumentation og at de to medarbejdere tilbydes den relevante støtte til denne faglige udvikling, og at der samtidig arbejdes i projektet på at opnå den størst mulige sammenhæng med de øvrige indsatser på området, også efter projektperiodens ophør.

Tidsplan for projektet:

Bostøttemedarbejderen vil i flere henseender komme til at virke som en slags SKP for socialt udsatte grønlandere. Noget af den første tid vil derfor gå med at komme til at kende miljøet for misbrugende grønlandere. Den ansatte vil derudover fra starten, det vil sige når stillingen er besat efter meddelt bevilling, få visiteret af forvaltningen "kendte" socialt udsatte grønlandere fra målgruppen at være bostøtte for.

Den opsøgende konsulent og den deltidsansatte projektkoordinator vil, ligeledes umiddelbart efter meddelt bevilling, i samarbejde udarbejde en egentlig projektplan for bevillingsperioden. Det forudses at være nødvendigt med tre år til at få afdækket og bearbejdet problemerne ordentligt. Der søges derfor om bevilling for tre år for begge af de beskrevne aktiviteter.

Udgifter specificeret på år:

Løn til en "matrikelløs" bostøttemedarbejder	: 300.000 kr.
Løn til en opsøgende konsulentmedarbejder	: 300.000 kr.
Løn til en deltids projektkoordinator	: 150.000 kr.
Kontorhold, it m.m.	: 140.000 kr.
Aktiviteter, ture m.m.	: 50.000 kr.
Formidling, uddannelse, supervision m.m.	: 50.000 kr.
Revision	: 20.000 kr.
I alt	1.010.000 kr.

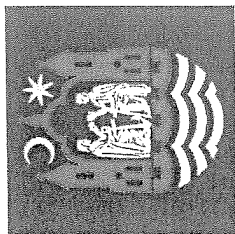
Udgifterne til aktiviteter, ture m.m. tænkes anvendt blandt andet til udgifter til "matrikelløse" samværs- og aktivitetstilbud, hvor målgruppen kan samles om aftenen og være grønlandere sammen om grønlandsk mad o.lign.

Forankring af indsatsen:

I forhold til ansøgning om midler til bostøttemedarbejderen forventes det, at SEL §80 ændres således at der bliver adgang til at oprette SKP for misbrugere/udsatte uden en psykiatrisk diagnose. Såfremt dette ikke sker vil indsatsen indgå i det almindelige bostøttearbejde i Århus Kommune i henhold til SEL §73.

Efter bevillingsperioden for den opsøgende konsulentfunktion vil der være sket en afklaring af, hvor mange socialt udsatte grønlandere, der er, hvilke problemer de har og hvordan de kan afhjælpes. På baggrund af konsulentens erfaringer skal der iværksættes initiativer, der kan indgå i den daglige drift som den ser ud til den tid.

Palle Eli Jensen
Centerchef

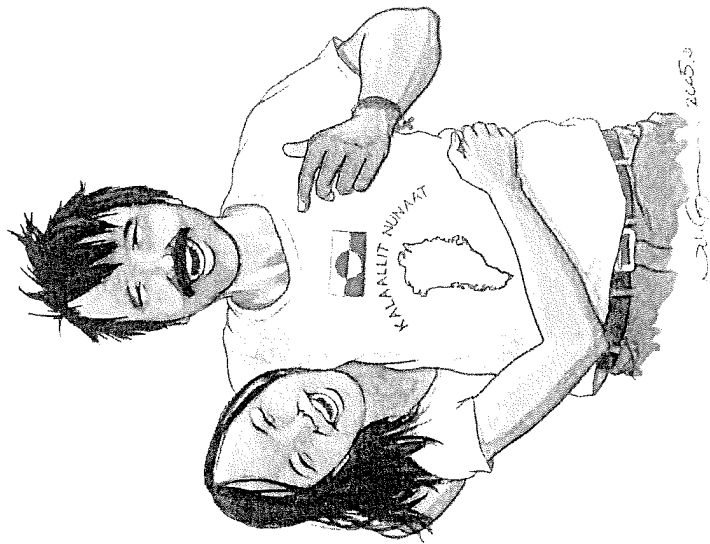
Kontakt / Attavigikkit

Mette Meilandt
Projektkoordinator
Telefon 51 57 63 21
E-mail: mme@fa.aarhus.dk

Nuka Lynge Engberg
Opsøgende Konsulent
Telefon 51 57 63 22
E-mail: nle@fa.aarhus.dk

Karl Olsen
Bostøttemedarbejder
Telefon 51 57 63 20
E-mail: ko@fa.aarhus.dk

Alle andre der er interesseret i projektet, eller arbejder med målgruppen i dagligdagen er også velkomne til at kontakte os for en snak, eller for at indhente yderligere information om projektet og/eller målgruppen.

Grønlanderprojektet/Aqutissuineq

Pjecen er lavet af Center for Særligt Socialt Udsatte, august 2005.
Adresse: Valdemarsgade 18, 8000 Århus C.
Telefon: 89 40 33 33 - 89 40 33 14

Dansk

Er du grønlander ?

Har du det svært i det danske samfund?

Har du en mening om grønlanders situation i Århus?

Syntes du der kan gøres noget specielt for Grønlandere i Århus ?

I dag er grønlandere der har problemer med at klare sig i Danmark en befolkningsgruppe, der ikke findes megen viden om. For at skaffe denne viden , har Århus Kommune igangsat et projekt med titlen ”Grønlanderprojektet”.

Grønlanderprojektet kommer i første omgang til at udrede følgende:

- * Hvor mange socialt udsatte grønlandere er der i Århus?
- * Hvilke miljøer færdes de i?
- * Hvilke problemer har de?
- * Hvad kan der, ifølge grønlanderne selv, gøres ved disse problemer?
- * Hvilken støtte ønsker de?

Senere er det meningen, at den opnåede viden og udbredelsen heraf skal bruges til at forbedre situationen for gruppen.

Projektet startede den 1. marts 2005 i Center for Særligt Socialt Udsatte under Familieafdelingen i Århus Kommune. Projektet løber over 3 år.

Vi har allerede mange kontakter, og megen viden er indhentet, men for at være sikre på, at nå alle har vi lavet denne pjeces.

Du er meget velkommen til at kontakte en af vores medarbejdere, hvis du vil hjælpe med dine erfaringer eller viden. Kontaktpersoner finder du på bagsiden af pjecen.

Kalaallisut

Kalaalivut?

Inuiaat Qallunaat akornanni inuuniarnermi ajornakusoorteqarpit?

Kalaallit Árhusiittut atugarisaannut qanoq isumaqarpit?

Kalaallit Árhusiittut illit isummat mallilugu immikkut ittumik iliuuseqarfigneqassappat?

Ullumikkut Danmarkimi kalaallit inuuniarnerminnik ajornartorsiutillit imatut ilisimaneqanngillat. Taamaattumik Árhús-ip Kommunía paasinaatitsilluni aallartitsivoq, taallugu ”Kalaallinik aqutissiuineq”. Attavigerikkagut arlaqarput paasissutissanik pissarsikanne-reerpuguttaaq. **Kalaallili** amerlasuut sulí atassuteqarfigniarlugit una quppersagaq sana-varput.

Paaserusutat ilaatigut makkuupput:

- * Inuttut inuiaat akornanni kalaallit ajornartorsiutillit qanoq amerlatigaat?
- * Avatangiisit qanoq ittut ornigartarpaat ?
- * Suut ajornartorsiutigaat ?
- * Kalaallit nammineq qanoq isumaqarpat ajornartorsiutigisat qaangerniarneqarsinnaasut?
- * Qanoq tapersersorneqarusuppatt?

Paasiniareernerup kingorna pilersaarutaavoq paasisat tunngavigalugit siunissami kalaallit atugarissaarnerulermissaannut aqutissiuissussatut atorneqarnissaat.

”Kalaallinut aqutissiuineq” marsip aallaqqaataani 2005-mi Center for Særligt Socialt Udsatte-mik aallartinneqarpoq Árhús Kommuniata iluani Familieafdeling-ip ataani. Suliaq ukiuni pingasuni sivissuseqassaaq.

Isummat paasimariikkaatit isumaliutillu soqutiginarput taamaattumik assut attaverusuppatsigit imaluunniit illit attavigineqarusukkuut tikilluaqqatsigit, attaviginnaasatit quppersakkap tunuani allassimapput.

Grønlanderprojektet

Projektet går ud på at registrere socialt udsatte grønlandere med henblik på at finde frem til hvordan de kan hjælpes

10 Grundoplysninger

01010: 1.10 CPR-nr

Please write your answer here:

01020: 1.20 Køn

Please tick **only one** of the following:

K

M

01030: 1.30 Fødselsår

Please write your answer here:

01040: 1.40 Løbenr

Tælles 1 op for
hver spørgerunde

Please write your answer here:

01050: 1.50 Efternavn, fornavn

Please write your answer here:

01055: Adressebeskyttelse

Bemærk!

Hvis der står 'B' i
nedenstående felt
er personen
adressebeskyttet.

Please write your answer here:

01060: 1.60 Adresse

Please write your answer here:

01065:

Please write your answer here:

01070:

Please write your answer here:

01072: 1.72 Er du glad for at bo der ?

Please tick **only one** of the following:

Yes

No

01074: 1.74 Hvorfor ?

Please write your answer in the box below:

01080: 1.80 CivilstandPlease tick **only one** of the following:

- Enke/- mand
- Fraskilt
- Gift
- Længstlevende partner
- Ophævelse af registreret partnerskab
- Papirløst samlevende
- Registreret partnerskab
- Ugift

01085: 1.85 Bor du sammen med en dansker/anden nationalitet end grønlandskPlease tick **only one** of the following:

- Yes
- No

01088: 1.88 Har du boet sammen med en dansker/anden nationalitet end grønlandskPlease tick **only one** of the following:

- Yes
- No

01090: 1.90 Bor du sammen med en grønlander ?Please tick **only one** of the following:

- Yes
- No

01092: 1.92 Har du boet sammen med en grønlander ?Please tick **only one** of the following:

- Yes
- No

01097: 1.97 Oprindelse postnummer

Please write your answer here:

01100: 1.100 By eller bygdPlease tick **only one** of the following:

- By
- Bygd

01120: 1.120 By/bygdenavn

Please write your answer here:

01125: 1.125 Din forsørgelsePlease tick **any** that apply

- Dagpenge fra arbejdsløshedskasse
- Efterløn
- Folkepension (alm pensionist)
- Førtidspension
- Ikke besvaret
- Kontanthjælp (bistandshjælp)
- Selvforsørgende (arbejder)
- SU (statens uddannelsesstøtte)
- Syge-dagpengemodtager

Other:

01130: 1.130 Hvornår kom du til Århus

Please write your answer here:

01140: 1.140 Hvorfor kom du til Århus ?Please tick **only one** of the following:

- Andet
- Arbejde
- Problemer i Grønland
- Slægt
- Studie

[Answer this question if you answered 'Andet' to question '01140']

01145: 1.145 Uddyb andet

Please write your answer in the box below:

[Answer this question if you answered 'Problemer i Grønland' to question '01140']

01150: 1.150 Uddybende vedr. problemer i Grønland, der fik dig til at tage til ÅrhusPlease tick **only one** of the following:

- Andet
- Boligproblemer i Grønland
- Dårlige familieforhold i Grønland
- Dårlige sociale forhold i Grønland generelt
- Manglende mulighed for behandling i Grønland

[Answer this question if you answered 'Andet' to question '01150']

01160 : 1.160 Uddyb andet

Please write your answer in the box below:

01170: 1.170 Udfyldt af

Please write your answer here:

01180: 1.180 Udfyldelsesdato

Udfyldes som dd-
mm-åååå eks. 24-
05-2005

Please enter a date:

 / /
01190: 1.190 Interviewer

Please write your answer here:

20 Familie, bolig og uddannelse**02010: 2.10 Antal børn i familien**

Ved besvarelse af
spørgsmålene
vedrørende
børnene, er barn 1
det ældste

Please tick **only one** of the following:

- 1 barn
 10 børn
 2 børn
 3 børn
 4 børn
 5 børn
 6 børn
 7 børn
 8 børn
 9 børn
 Børnebørn
 Ingen børn

[Answer this question if you answered '1 barn' or '2 børn' or '3 børn' or '4 børn' or '5 børn' or '6 børn' or '7 børn' or '8 børn' or '9 børn' or '10 børn' to question '02010']

02020: 2.20 Forældremyndighed for barn 1

Please tick **only one** of the following:

- Delt forældremyndighed
 Ja
 Nej

[Answer this question if you answered 'Nej' to question '02020']

02030: 2.30 Samværsret for barn 1

Please tick **only one** of the following:

- Yes
 No

[Answer this question if you answered '1 barn' or '2 børn' or '3 børn' or '4 børn' or '5 børn' or '6 børn' or '7 børn' or '8 børn' or '9 børn' or '10 børn' to question '02010']

børn' or '7 børn' or '8 børn' or '9 børn' or '10 børn' to question '02010']

02050: 2.50 Anbringelse for barn 1 ?

Please tick **only one** of the following:

- Frivillig
- Ingen anbringelse
- Tvang

[Answer this question if you answered '2 børn' or '3 børn' or '4 børn' or '5 børn' or '6 børn' or '7 børn' or '8 børn' or '9 børn' or '10 børn' to question '02010']

02060: 2.60 Forældremyndighed for barn 2

Please tick **only one** of the following:

- Delt forældremyndighed
- Ja
- Nej

[Answer this question if you answered 'Nej' to question '02060']

02070: 2.70 Samværsret for barn 2

Please tick **only one** of the following:

- Yes
- No

[Answer this question if you answered '2 børn' or '3 børn' or '4 børn' or '5 børn' or '6 børn' or '7 børn' or '8 børn' or '9 børn' or '10 børn' to question '02010']

02090: 2.90 Anbringelse for barn 2 ?

Please tick **only one** of the following:

- Frivillig
- Ingen anbringelse
- Tvang

[Answer this question if you answered '3 børn' or '4 børn' or '5 børn' or '6 børn' or '7 børn' or '8 børn' or '9 børn' or '10 børn' to question '02010']

02100: 2.100 Forældremyndighed for barn 3

Please tick **only one** of the following:

- Delt forældremyndighed
- Ja
- Nej

[Answer this question if you answered 'Nej' to question '02100']

02110: 2.110 Samværsret for barn 3

Please tick **only one** of the following:

- Yes
- No

[Answer this question if you answered '3 børn' or '4 børn' or '5 børn' or '6 børn' or '7 børn' or '8 børn' or '9 børn' or '10 børn' to question '02010']

02130: 2.130 Anbringelse for barn 3 ?

Please tick **only one** of the following:

- Frivillig
- Ingen anbringelse
- Tvang

[Answer this question if you answered '4 børn' or '5 børn' or '6 børn' or '7 børn' or '8 børn' or '9

børn' or '10 børn' to question '02010']

02140: 2.140 Forældremyndighed for barn 4

Please tick **only one** of the following:

- Delt forældremyndighed
- Ja
- Nej

[Answer this question if you answered 'Nej' to question '02140']

02150: 2.150 Samværsret for barn 4

Please tick **only one** of the following:

- Yes
- No

[Answer this question if you answered '4 børn' or '5 børn' or '6 børn' or '7 børn' or '8 børn' or '9 børn' or '10 børn' to question '02010']

02170: 2.170 Anbringelse for barn 4 ?

Please tick **only one** of the following:

- Frivillig
- Ingen anbringelse
- Tvang

[Answer this question if you answered '5 børn' or '6 børn' or '7 børn' or '8 børn' or '9 børn' or '10 børn' to question '02010']

02180: 2.180 Forældremyndighed for barn 5

Please tick **only one** of the following:

- Delt forældremyndighed
- Ja
- Nej

[Answer this question if you answered 'Nej' to question '02180']

02190: 2.190 Samværsret for barn 5

Please tick **only one** of the following:

- Yes
- No

[Answer this question if you answered '5 børn' or '6 børn' or '7 børn' or '8 børn' or '9 børn' or '10 børn' to question '02010']

02210: 2.210 Anbringelse for barn 5 ?

Please tick **only one** of the following:

- Frivillig
- Ingen anbringelse
- Tvang

[Answer this question if you answered '6 børn' or '7 børn' or '8 børn' or '9 børn' or '10 børn' to question '02010']

02220: 2.220 Forældremyndighed for barn 6

Please tick **only one** of the following:

- Delt forældremyndighed
- Ja
- Nej

[Answer this question if you answered 'Nej' to question '02220']

02230: 2.230 Samværsret for barn 6

Please tick **only one** of the following:

- Yes
 No

[Answer this question if you answered '6 børn' or '7 børn' or '8 børn' or '9 børn' or '10 børn' to question '02010']

02250: 2.250 Anbringelse for barn 6 ?

Please tick **only one** of the following:

- Frivillig
 Ingen anbringelse
 Tvang

[Answer this question if you answered '7 børn' or '8 børn' or '9 børn' or '10 børn' to question '02010']

02260: 2.260 Forældremyndighed for barn 7

Please tick **only one** of the following:

- Delt forældremyndighed
 Ja
 Nej

[Answer this question if you answered 'Nej' to question '02260']

02270: 2.270 Samværsret for barn 7

Please tick **only one** of the following:

- Yes
 No

[Answer this question if you answered '7 børn' or '8 børn' or '9 børn' or '10 børn' to question '02010']

02290: 2.290 Anbringelse for barn 7 ?

Please tick **only one** of the following:

- Frivillig
 Ingen anbringelse
 Tvang

[Answer this question if you answered '8 børn' or '9 børn' or '10 børn' to question '02010']

02300: 2.300 Forældremyndighed for barn 8

Please tick **only one** of the following:

- Delt forældremyndighed
 Ja
 Nej

[Answer this question if you answered 'Nej' to question '02300']

02310: 2.310 Samværsret for barn 8

Please tick **only one** of the following:

- Yes
 No

[Answer this question if you answered '8 børn' or '9 børn' or '10 børn' to question '02010']

02330: 2.330 Anbringelse for barn 8 ?

Please tick **only one** of the following:

- Frivillig

- Ingen anbringelse
 Tvang

[Answer this question if you answered '9 børn' or '10 børn' to question '02010']

02340: 2.340 Forældremyndighed for barn 9

Please tick **only one** of the following:

- Delt forældremyndighed
 Ja
 Nej

[Answer this question if you answered 'Nej' to question '02340']

02350: 2.350 Samværsret for barn 9

Please tick **only one** of the following:

- Yes
 No

[Answer this question if you answered '9 børn' or '10 børn' to question '02010']

02370: 2.370 Anbringelse for barn 9 ?

Please tick **only one** of the following:

- Frivillig
 Ingen anbringelse
 Tvang

[Answer this question if you answered '10 børn' to question '02010']

02380: 2.380 Forældremyndighed for barn 10

Please tick **only one** of the following:

- Delt forældremyndighed
 Ja
 Nej

[Answer this question if you answered 'Nej' to question '02380']

02390: 2.390 Samværsret for barn 10

Please tick **only one** of the following:

- Yes
 No

[Answer this question if you answered '10 børn' to question '02010']

02410: 2.410 Anbringelse for barn 10 ?

Please tick **only one** of the following:

- Frivillig
 Ingen anbringelse
 Tvang

02420: 2.420 Bolig

Please tick **only one** of the following:

- Ejerbolig hus
 Ejerbolig lejlighed
 Ingen
 Lejebolig hus
 Lejebolig lejlighed

02423: 2.423 Er du nogensinde blevet opsagt fra din bolig ?Please tick **only one** of the following:

- Yes
 No

[Answer this question if you answered 'Yes' to question '02423']

02425: 2.425 Hvor mange gange ?Please tick **only one** of the following:

- 1
 2
 3
 Flere

[Answer this question if you answered 'Yes' to question '02423']

02427: 2.427 Hvorfor ?

Please write your answer in the box below:

02430: 2.430 Hvor er du uddannet?Please tick **only one** of the following:

- Andet land
 Danmark
 Grønland

[Answer this question if you answered 'Andet land' to question '02430']

02432: 2.432 Land

Please write your answer here:

02435: 2.435 UddannelsePlease tick **only one** of the following:

- EFG-basisår (HG)
 Efterskoleuddannelse
 Erhvervsfaglig uddannelse/lærlingeuddannelse
 Folkeskolens 8. klasse eller tidligere/9. klasse i Grønland
 Folkeskolens afgangseksamen (10. klasse)/ 11. klasse i Grønland
 Folkeskolens afgangseksamen (9. klasse)/10. klasse i Grønland
 Kortere videregående uddannelse (f.eks laborant, pædagog)
 Lang videregående uddannelse (f.eks ingeniør, cand.mag)
 Mellemlang videergående uddannelse (f.eks bibliotekar, folkeskolelærer)
 Studenter-, HF-eksamen, studenterkursus,HH,HTX
 Uoplyst

02440: 2.440 Er du medlem af en A-Kasse ?Please tick **only one** of the following:

Yes No**02445: 2.445 Taler du dansk ?**Please tick **only one** of the following: Flydende Har problemer med at udtrykke mig Kan gøre mig forståelig så jeg ikke har problemer Nej**02450: 2.250 Forstår du dansk?**Please tick **only one** of the following: Forstår alt Har problemer fordi jeg forstår for lidt Kan forstå så meget at jeg ikke har problemer Nej**02460: 2.460 Taler du grønlandsk?**Please tick **only one** of the following: Flydende Har problemer med at udtrykke mig Kan gøre mig forståelig så jeg ikke har problemer Nej**02470: 2.470 Forstår du grønlandsk?**Please tick **only one** of the following: Forstår alt Har problemer fordi jeg forstår for lidt Kan forstå så meget at jeg ikke har problemer Nej

[Answer this question if you answered 'Kan forstå så meget at jeg ikke har problemer' or 'Har problemer fordi jeg forstår for lidt' or 'Forstår alt' to question '02450']

02480: 2.480 Ud over det danske sprog, forstår du så den danske mentalitet, omgangsform, de danske normer?

Please write your answer in the box below:

02490: 2.490 Har du nogensinde benyttet dig af en tolk i Århus?Please tick **only one** of the following: Yes No**02500: 2.500 Ved du at du har ret til at få tolkebistand?**Please tick **only one** of the following: Yes

No

30 Afdækning af problemer og løsningsforslag

03010: 3.10 Problemer

Angiv prioritering

Please tick any that apply and provide a comment

☐ Alkoholmisbrug	____
☐ Andet	____
☐ Andre sociale problemer	____
☐ Arbejde	____
☐ Bolig	____
☐ Ensomhed	____
☐ Fysiske	____
☐ Ingen problemer	____
☐ Psykiske	____
☐ Relateret til familien	____
☐ Stofmisbrug/hashmisbrug	____

[Answer this question if you answered 'Alkoholmisbrug' to question '03010']

03020: 3.20 Forbrug pr. dag

Please write your answer here:

[Answer this question if you answered 'Stofmisbrug/hashmisbrug' to question '03010']

03030: 3.30 Stofmisbrug/hashmisbrug

Please tick **any** that apply

- Amfetamin
- Andet
- Andre opiater
- Benzodiazepiner
- Buprenorfin
- Ecstasy
- Hallucinoger
- Hash
- Heroin
- Kokain
- Metadon
- Opløsningsmidler
- Substitutions medicin

[Answer this question if you answered 'Andet' to question '03030']

03040: 3.40 Uddyb andet

Please write your answer here:

[Answer this question if you answered 'Alkoholmisbrug' or 'Stofmisbrug/hashmisbrug' to question '03010']

03042: 3.42 Hvor mange år har du dagligt drukket alkohol/røget hash/taget stoffer?

Med spørgsmålet
menes hvor
mange år, der har
været tale om et
misbrug.

Please tick **only one** of the following:

- 0-1
 11 eller flere
 2-5
 6-10

03044: 3.44 Har du været i nogen form for behandling?

Please tick **only one** of the following:

- Ja
 Nej

[Answer this question if you answered 'Ja' to question '03044']

03046: 3.46 Hvor mange gange har du været i behandling?

Please tick **only one** of the following:

- 1
 2
 3
 Flere

03050: 3.50 Har du nogensinde prøvet hårde stoffer ?

Please tick **only one** of the following:

- Yes
 No

[Answer this question if you answered 'Yes' to question '03050']

03052: 3.52 Er du kommet ud af det ?

Please tick **only one** of the following:

- Yes
 No

[Answer this question if you answered 'No' to question '03050']

03055: 3.55 Hvorfor ikke ?

Please write your answer in the box below:

[Answer this question if you answered 'Yes' to question '03052']

03060: 3.60 Hvordan og hvorfor ?

Please write your answer in the box below:

03080: 3.80 Interviewerens opfattelse af problemerne

Se problemer
under (03010 :
3.10)

Please write your answer in the box below:

03100: 3.100 Hvad vil du selv gøre ved problemet/problemerne

Svar for hvert
enkelt problem i
03010: 3.10

Please write your answer in the box below:

03120: 3.120 Behov for støtte

Please tick **any** that apply

- Ingen behov for støtte
- Til andet
- Til arbejde
- Til at komme ud af alkoholmisbrug
- Til at komme ud af andre sociale problemer
- Til at komme ud af stofmisbrug
- Til bolig
- Til ensomhed
- Til fysiske problemer
- Til problemer relateret til familien
- Til psykiske problemer

03180: 3.180 Hvem er du mest sammen med i din hverdag?

Please tick **any** that apply

- Andre etniske grupper
- Danskere
- Grønlandere

[Answer this question if you answered 'Andre etniske grupper' to question '03180']

03190: 3.190 Hvor er du sammen med andre etniske grupper?

Please tick **any** that apply

- Andre
- Arbejde
- Bolig
- Fritid
- Partner

[Answer this question if you answered 'Danskere' to question '03180']

03195: 3.195 Hvor er du sammen med danskere ?

Please tick **any** that apply

- Andre
- Arbejde
- Bolig
- Fritid
- Partner

[Answer this question if you answered 'Grønlandere' to question '03180']

03200: 3.200 Er der nogle bestemte steder, du opsøger for at møde grønlandere ?

Please tick **any** that apply

- Andre miljøer
- Anne Lises Bar
- Arrangementer (offentlige)
- Det grønlandske hus
- Fiskerihavnen
- Foreninger
- Gjellerup (fodboldklub)
- Kaffemik (privat)
- Norsgade
- Private fester

[Answer this question if you answered 'Andre miljøer' to question '03200']

03210: 3.210 Uddyb andre miljøer

Please write your answer in the box below:

03230: 3.230 Hvorfor opsøger du de steder

Please tick **any** that apply

- Anden årsag
- Grønlandsk mad
- Socialt samvær
- Tale grønlandsk

[Answer this question if you answered 'Anden årsag' to question '03230']

03240: 3.240 Uddyb anden årsag

Please write your answer in the box below:

03600: 3.600 Hvad mener du selv du er god til ?

Please tick **any** that apply

- Andet

- Bogligt
 Med hænderne
 Socialt
 Sport

03610: 3.610 Uddyb andet

Please write your answer in the box below:

40 Grønlænder i Århus**04010: 4.10 Hvor tit kommer du til Grønland?**Please tick **only one** of the following:

- Aldrig
 Hvert andet år
 Hvert år
 Sjældnere

04020: 4.20 Har du nogen gange hjemve ?Please tick **only one** of the following:

- Yes
 No

04030: 4.30 Spiser du grønlandsk mad i Århus?Please tick **only one** of the following:

- Yes
 No

[Answer this question if you answered 'Yes' to question '04030']

04040: 4.40 Hvor?

Please write your answer here:

[Answer this question if you answered 'Yes' to question '04030']

04050: 4.50 Hvor tit ?

Please write your answer here:

04060: 4.60 Føler du dig generelt velkommen i Århus ?Please tick **only one** of the following:

- Yes
 No

[Answer this question if you answered 'No' to question '04060']

04070: 4.70 Hvorfor ikke

Please write your answer in the box below:

04080: 4.80 Har du været udsat for chikane i Århus ?

Please tick **only one** of the following:

- Yes
 No

[Answer this question if you answered 'Yes' to question '04080']

04090: 4.90 Hvilken form for chikane ?

Please tick **any** that apply

- Andet
 Andre slags overgreb
 Fra sagsbehandlere
 Tilråb i offentlige rum
 Uretfærdig behandling / ikke forstået
 Vold

[Answer this question if you answered 'Andet' to question '04090']

04100: 4.100 Uddyb andet

Please write your answer in the box below:

[Answer this question if you answered 'Uretfærdig behandling / ikke forstået' to question '04090']

04110: 4.110 I hvilke situationer har du følt dig uretfærdigt behandlet eller ikke forstået

Please tick **any** that apply

- Andre situationer
 Boligforening
 Børnenes skole
 Det grønlandske hus
 Kommune
 Sagsbehandlere

04120: 4.120 Uddyb hvordan du har følt dig uretfærdigt behandlet eller ikke forstået ?

Se spørgsmål
4110 : 4.110 : I
hvilke situationer
har du følt dig
uretfærdigt
behandlet eller
ikke forstået

Please write your answer in the box below:

[Answer this question if you answered 'Uretfærdig behandling / ikke forstået' or 'Tilråb i offentlig rum' or 'Fra sagsbehandlere' or 'Vold' or 'Andre slags overgreb' or 'Andet' to question '04090']

04130: 4.130 Hvordan reagerer du når oplever chikane?

Please tick **any** that apply

- Kæmper
 Opgiver

04135: 4.135 Ved du at du kan få hjælp ved det offentlige eller ved private foreninger

Det offentlige kan være familiecentre eller lignende. Private foreninger kan være selvhjæpsgrupper, mødehjælpen eller lignende.

Please tick **only one** of the following:

- Yes
 No

04140: 4.140 Går du til noget?

Please tick **any** that apply

- Aftenskole
 Andet
 Banko
 Jeg går kun til noget, hvis det er sammen med grønlandere
 Klubber/foreninger
 Kortspil
 Nej
 Sport

[Answer this question if you answered 'Andet' to question '04140']

04150: 4.150 Uddyb andet

Please write your answer in the box below:

[Answer this question if you answered 'Jeg går kun til noget, hvis det er sammen med grønlandere' to question '04140']

04160: 4.160 Kunne du tænke dig at tage til arrangementer, der ikke specielt er for grønlandere?

Please tick **only one** of the following:

- Yes
 No

[Answer this question if you answered 'Yes' to question '04160']

04170: 4.170 Hvad skal der så til for få dig af sted?

Please tick **any** that apply

- Andet
 Der deltager andre grønlændere
 Jeg skal have en bostøtte

[Answer this question if you answered 'Andet' to question '04170']

04180: 4.180 Uddyb andet

Please write your answer in the box below:

04185: 4.185 Hvad mangler du som grønlænder i Århus ?

Please write your answer in the box below:

04190: 4.190 Kunne du tænke dig at arbejde som frivillig i forhold til noget der har me grønlændere i Århus at gøre?

Please tick **only one** of the following:

- Yes
 No

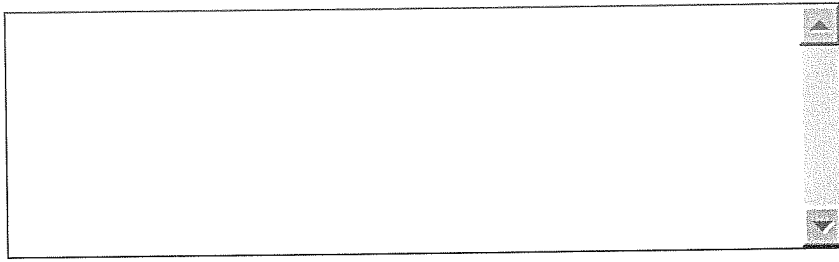
[Answer this question if you answered 'Yes' to question '04190']

04200: 4.200 Med hvad?

Please write your answer in the box below:

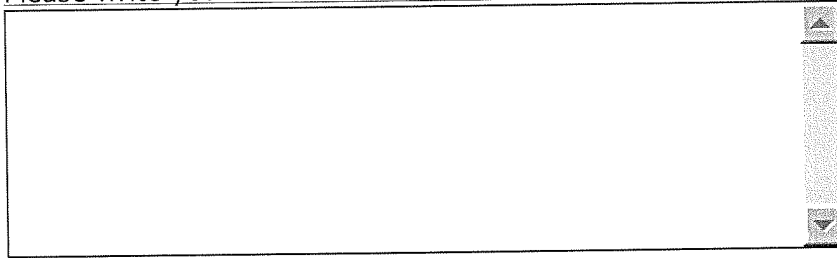
04210: 4.210 Har du boet andre steder i Danmark før du kom til Århus ?

Please write your answer in the box below:

04220: 4.220 Hvad kan du godt lide ved at bo her i Århus ?

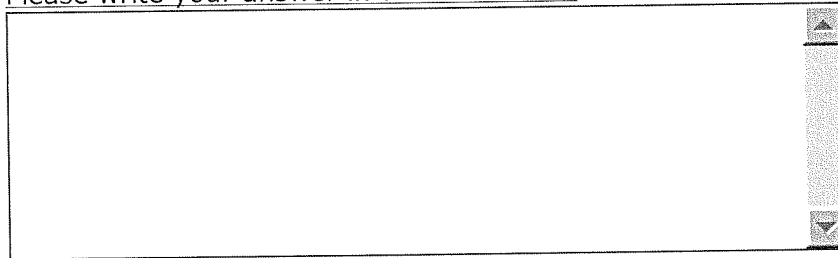
Please write your answer in the box below:

04230: 4.230 Kunne du tænke dig at flytte tilbage til Grønland?Please tick **only one** of the following: Yes No

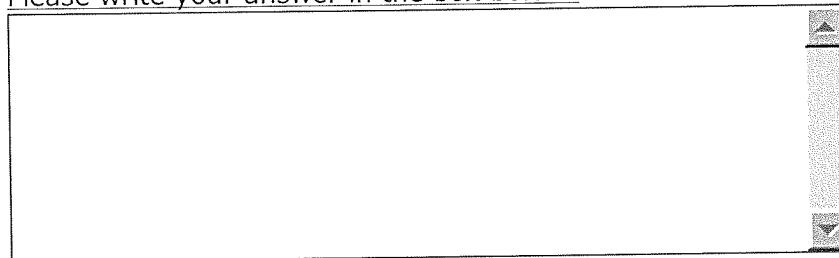
[Answer this question if you answered 'Yes' to question '04230']**04240: 4.240 Hvorfor ?**

Please write your answer in the box below:

04250: 4.250 Interviewerens øvrige kommentarer

Please write your answer in the box below:

Submit your survey!

Thank you for completing this survey. Please fax your completed survey to by 1900-01-01 00:00:00.

Grønlandsprojektet suppl. 1

10 Supplerende oplysninger

10010: CPR-nr

Please write your answer here:

10020: Løbenr

Tælles 1 op for hver
spørgsrunde

Please write your answer here:

10030: Hvor sover/opholder du dig?

Please tick **any** that apply

- C/o adresse ved en jeg kender (f.eks. kæreste/ven/familie)
- C/o adresse ved institution / varmestue (f.eks. Kirkens Korshær Nørreallé)
- Forsorgshjem (f.eks. Tre Ege eller Østervang)
- Sofasover

10040: Hvor længe har du været sofasover

Please tick **only one** of the following:

- 01. Få dage
- 02. En uge
- 03. Flere uger
- 04. En måned
- 05. Flere måneder
- 06. Et halvt år
- 07. Mellem 6 og 12 måneder
- 08. 1 år
- 09. 2 år
- 10. 3 år
- 11. 4 år
- 12. 5 år
- 13. 6 år
- 14. 7 år
- 15. 8 år
- 16. 9 år
- 17. 10 år
- 18. Mere end 10 år

10050: Hvor længe har du boet på forsorgshjem

Please tick **only one** of the following:

- 01. Få dage
- 02. En uge
- 03. Flere uger
- 04. En måned
- 05. Flere måneder
- 06. Et halvt år
- 07. Mellem 6 og 12 måneder
- 08. 1 år
- 09. 2 år

- 10. 3 år
- 11. 4 år
- 12. 5 år
- 13. 6 år
- 14. 7 år
- 15. 8 år
- 16. 9 år
- 17. 10 år
- 18. Mere end 10 år

10060: Hvor længe har du haft c/o adresse hos en bekendt

Please tick **only one** of the following:

- 01. Få dage
- 02. En uge
- 03. Flere uger
- 04. En måned
- 05. Flere måneder
- 06. Et halvt år
- 07. Mellem 6 og 12 måneder
- 08. 1 år
- 09. 2 år
- 10. 3 år
- 11. 4 år
- 12. 5 år
- 13. 6 år
- 14. 7 år
- 15. 8 år
- 16. 9 år
- 17. 10 år
- 18. Mere end 10 år

10070: Hvor længe har du haft c/o adresse på en institution/varmestue

Please tick **only one** of the following:

- 01. Få dage
- 02. En uge
- 03. Flere uger
- 04. En måned
- 05. Flere måneder
- 06. Et halvt år
- 07. Mellem 6 og 12 måneder
- 08. 1 år
- 09. 2 år
- 10. 3 år
- 11. 4 år
- 12. 5 år
- 13. 6 år
- 14. 7 år
- 15. 8 år
- 16. 9 år

17. 10 år
 18. Mere end 10 år

[Answer this question if you answered 'Sofasover' to question '10030']

10080: Hvis sofasover har du så

Please tick **any** that apply

01. Boet ved en fast person/et fast sted
 02. Haft skiftende overnatningssteder?
 03. Sovet på gaden?
 04. Sovet på natvarmestuer (f.eks. Nørreallé eller Østervang)

[Answer this question if you answered 'Forsorgshjem (f.eks. Tre Ege eller Østervang)' to question '10030']

10090: Hvis boet på forsorgshjem har du så:

Please tick **any** that apply

01. Boet ved en fast person/et fast sted
 02. Haft skiftende overnatningssteder?
 03. Sovet på gaden?
 04. Sovet på natvarmestuer (f.eks. Nørreallé eller Østervang)

[Answer this question if you answered 'C/o adresse ved en jeg kender (f.eks. kæreste/ven/familie)' to question '10030']

10100: Hvis haft c/o adresse hos en bekendt har du så:

Please tick **any** that apply

01. Boet ved en fast person/et fast sted
 02. Haft skiftende overnatningssteder?
 03. Sovet på gaden?
 04. Sovet på natvarmestuer (f.eks. Nørreallé eller Østervang)

[Answer this question if you answered 'C/o adresse ved institution / varmestue (f.eks. Kirkens Korshær Nørreallé)' to question '10030']

10110: Hvis haft c/o adresse på en institution/varmestue har du så:

Please tick **any** that apply

01. Boet ved en fast person/et fast sted
 02. Haft skiftende overnatningssteder?
 03. Sovet på gaden?
 04. Sovet på natvarmestuer (f.eks. Nørreallé eller Østervang)

20010: Har du haft arbejde i Grønland?

Please tick **only one** of the following:

- Yes
 No

20020: Har du haft arbejde i Danmark?

Please tick **only one** of the following:

- Yes
 No

20030: Hvor længe siden er det, at du har haft arbejde i Grønland?

Please tick **only one** of the following:

01. ½ år
 02. 1 år

- 03. 2 år
- 04. 3-4 år
- 05. 5-6 år
- 06. 7-8 år
- 07. 9-10 år
- 08. Mere end 10 år

20040: Hvor længe siden er det, at du har haft arbejde i Danmark?

Please tick **only one** of the following:

- 01. ½ år
- 02. 1 år
- 03. 2 år
- 04. 3-4 år
- 05. 5-6 år
- 06. 7-8 år
- 07. 9-10 år
- 08. Mere end 10 år

20050: Har der været tale om ordinær ansættelse eller støttet ansættelse (løntilskud mm.)

Please tick **any** that apply

- Ordinær
- Støttet

20060: Hvor mange år har du i alt arbejdet i Danmark?

Please tick **only one** of the following:

- 01. ½ år
- 02. 1 år
- 03. 2 år
- 04. 3-4 år
- 05. 5-6 år
- 06. 7-8 år
- 07. 9-10 år
- 08. Mere end 10 år

20070: Hvor mange år har du i alt arbejdet i Grønland?

Please tick **only one** of the following:

- 01. ½ år
- 02. 1 år
- 03. 2 år
- 04. 3-4 år
- 05. 5-6 år
- 06. 7-8 år
- 07. 9-10 år
- 08. Mere end 10 år

20080: Hvad arbejdede du sidst som?

Please write your answer here:

Submit your survey!

Thank you for completing this survey. Please fax your completed survey to by 1900-01-01
00:00:00.

Frekvenstabel type A	Antal	%
1.20 Køn		
M	48	40.0
K	72	60.0
Total kolonne	120	100.0

Frekvenstabel type A	Antal	%
1.72 Er du glad for at bo der ?		
(Missing)	5	4.2
Nej	33	27.5
Ja	82	68.3
Total kolonne	120	100.0

Frekvenstabel type A	Antal	%
1.80 Civilstand		
Ugift	63	52.5
Gift	11	9.2
Enke/- mand	6	5.0
Fraskilt	31	25.8
Længstlevende partner	2	1.7
Papirløst samlevende	7	5.8
Total kolonne	120	100.0

Frekvenstabel type A	Antal	%
1.85 Bor du sammen med en dansker/anden nationalitet end grønlandsk		
Nej	98	81.7
Ja	22	18.3
Total kolonne	120	100.0

Frekvenstabel type A	Antal	%
1.88 Har du boet sammen med en dansker/anden nationalitet end grønlandsk		
(Missing)	1	0.8
Nej	51	42.5
Ja	68	56.7
Total kolonne	120	100.0

Frekvenstabel type A	Antal	%
1.90 Bor du sammen med en grønlander ?		
Nej	101	84.2
Ja	19	15.8
Total kolonne	120	100.0

Frekvenstabel type A	Antal	%
1.100 By eller bygd		
(missing)	1	0.8
By	96	80.0
Bygd	23	19.2
Total kolonne	120	100.0

Frekvenstabel type A	Antal	%
1.92 Har du boet sammen med en grønlander ?		
(Missing)	1	0.8
Nej	65	54.2
Ja	54	45.0
Total kolonne	120	100.0

Frekvenstabel type A	Antal	%
1.140 Hvorfor kom du til Århus ?		
Slægt	33	27.5
Arbejde	3	2.5
Studie	13	10.8
Problemer i Grønland	23	19.2
Andet	48	40.0
Total kolonne	120	100.0

Frekvenstabel type A	Antal	%
1.130 Hvornår kom du til Århus		
1970 - 1979	11	
1980 - 1989	22	
1990 - 1999	29	
2000 - 2007	58	
Total kolonne	120	100.0

Frekvenstabel type A	Antal	%
1.150 Uddybende vedr. problemer i Grønland, der fik dig til at tage til Århus	97	80.8
Manglende mulighed for behandling i Grønland	5	4.2
Boligproblemer i Grønland	7	5.8
Dårlige familieforhold i Grønland	5	4.2
Dårlige sociale forhold i Grønland generelt	1	0.8
Andet	5	4.2
Total kolonne	120	100.0

Frekvenstabel type A	Antal	%
2.420 Bolig		
Ejrbolig hus	2	1.7
Lejebolig hus	3	2.5
Ejrbolig lejlighed	2	1.7
Lejebolig lejlighed	73	60.8
Ingen	28	23.3
Lejet værelse	12	10.0
Total kolonne	120	100.0

Frekvenstabel type A	Antal	%
2.10 Antal børn i familien		
Ingen børn	27	22.5
1 barn	36	30.0
2 børn	20	16.7
3 børn	18	15.0
4 børn	10	8.3
5 børn eller flere	9	
Total kolonne	120	100.0

Frekvenstabel type A	Antal	%
2.423 Er du nogensinde blevet opsagt fra din bolig ?		
(Missing)	2	1.7
Nej	90	75.0
Ja	28	23.3
Total kolonne	120	100.0

Frekvenstabel type A	Antal	%
2.425 Hvor mange gange ?	92	76.7
1	23	19.2
3	1	0.8
Flere	4	3.3
Total kolonne	120	100.0

Frekvenstabel type A	Antal	%
2.435 Uddannelse		
Folkeskolens 8. klasse eller tidligere/9. klasse i Grønland	14	11.7
Folkeskolens afgangseksamen (9. klasse)/10. klasse i Grønland	11	9.2
Folkeskolens afgangseksamen (10. klasse)/ 11. klasse i Grønland	14	11.7
Efterskoleuddannelse	2	1.7
Studenter-, HF-eksamen, studenterkursus,HH,HTX	1	0.8
EFG-basisår (HG)	3	2.5
Erhvervsfaglig uddannelse/lærlingeuddannelse	51	42.5
Kortere videregående uddannelse (f.eks laborant, pædagog)	11	9.2
Mellemlang videergående uddannelse (f.eks bibliotekar, folkeskolelærer)	6	5.0
Uoplyst	7	5.8
Total kolonne	120	100.0

Frekvenstabel type A	Antal	%
2.440 Er du medlem af en A-Kasse ?		
Nej	116	96.7
Ja	4	3.3
Total kolonne	120	100.0

Frekvenstabel type A	Antal	%
2.445 Taler du dansk ?		
Flydende	74	61.7
Kan gøre mig forståelig så jeg ikke har problemer	38	31.7
Har problemer med at udtrykke mig	7	5.8
Nej	1	0.8
Total kolonne	120	100.0

Frekvenstabel type A	Antal	%
2.250 Forstår du dansk?		
Forstår alt	91	75.8
Kan forstå så meget at jeg ikke har problemer	21	17.5
Har problemer fordi jeg forstår for lidt	8	6.7
Total kolonne	120	100.0

Frekvenstabel type A		Antal	%
2.460 Taler du grønlandsk?		106	88.3
Flydende			
Kan gøre mig forståelig så jeg ikke har problemer		4	3.3
Har problemer med at udtrykke mig		5	4.2
Nej		5	4.2
Total kolonne		120	100.0

Frekvenstabel type A		Antal	%
2.470 Forstår du grønlandsk?		1	0.8
Forstår alt			
Kan forstå så meget at jeg ikke har problemer		105	87.5
Har problemer fordi jeg forstår for lidt		7	5.8
Nej		5	4.2
Nej		2	1.7
Total kolonne		120	100.0

Frekvenstabel type A		Antal	%
2.490 Har du nogensinde benyttet dig af en tolk i Århus?			
Nej		99	82.5
Ja		21	17.5
Total kolonne		120	100.0

Frekvenstabel type A		Antal	%
2.500 Ved du at du har ret til at få tolkebistand?			
Nej		56	46.7
Ja		64	53.3
Total kolonne		120	100.0

Frekvenstabel type A		Antal
3.120 Behov for støtte		
Ingen behov for støtte		17
Til andet		9
Til arbejde		42
Til at komme ud af alkoholmisbrug		20
Til at komme ud af andre sociale problemer		16
Til at komme ud af stofmisbrug		15
Til bolig		46
Til ensomhed		15
Til fysiske problemer		17
Til problemer relateret til familien		21
Til psykiske problemer		26
Total kolonne		120 svarpersoner

Frekvenstabel type A		Antal
3.180 Hvem er du mest sammen med i din hverdag?		
Andre etniske grupper		
		19
Danskere		101
Grønlandere		108
Total kolonne		120 svarpersoner

Frekvenstabel type A		Antal
3.230 Hvorfor opsøger du de steder		
Anden årsag		
		24
Grønlandsk mad		47
Socialt samvær		98

Frekvenstabel type A	Antal
Tale grønlandsk	79
Total kolonne	120 svarpersoner

Frekvenstabel type A	Antal	%
3.42 Hvor mange år har du dagligt drukket alkohol/røget hash/taget stoffer?	60	50.0
0-1	3	2.5
2-5	17	14.2
6-10	8	6.7
11 eller flere	32	26.7
Total kolonne	120	100.0

Frekvenstabel type A	Antal	%
3.44 Har du været i nogen form for behandling?	33	27.5
Ja	18	15.0
Nej	69	57.5
Total kolonne	120	100.0

Frekvenstabel type A	Antal	%
3.46 Hvor mange gange har du været i behandling?	102	85.0
1	10	8.3
2	3	2.5
3	1	0.8
Flere	4	3.3
Total kolonne	120	100.0

Frekvenstabel type A	Antal	%
3.50 Har du nogensinde prøvet hårde stoffer ?	2	1.7
(Missing)		
Nej	97	80.8
Ja	21	17.5
Total kolonne	120	100.0

Frekvenstabel type A	Antal	%
3.52 Er du kommet ud af det ?		
(Missing)	99	82.5
Nej	2	1.7
Ja	19	15.8
Total kolonne	120	100.0

Frekvenstabel type A	Antal	%
4.10 Hvor tit kommer du til Grønland?	4	3.3
Hvert år		
Hvert andet år	9	7.5
Sjældnere	64	53.3
Aldrig	43	35.8
Total kolonne	120	100.0

Frekvenstabel type A	Antal
4.110 I hvilke situationer har du følt dig uretfærdigt behandlet eller ikke forstået?	
Andre situationer	30
Boligforening	2
Børnenes skole	5
Det grønlandske hus	7
Kommune	8
Sagsbehandlere	11
Total kolonne	120 svarpersoner

Frekvenstabel type A	Antal
4.130 Hvordan reagerer du når oplever chikane?	
Kæmper	52
Opgiver	44
Total kolonne	120 svarpersoner

Frekvenstabel type A		Antal	%
4.135 Ved du at du kan få hjælp ved det offentlige eller ved private foreninger ?			
Nej			
		35	29.2
	Ja	85	70.8
Total kolonne		120	100.0

Frekvenstabel type A		Antal	%
4.160 Kunne du tænke dig at tage til arrangementer, der ikke specielt er for grønlandere ?			
(Missing)			
		116	96.7
	Nej	1	0.8
	Ja	3	2.5
Total kolonne		120	100.0

Frekvenstabel type A		Antal	%
4.190 Kunne du tænke dig at arbejde som frivillig i forhold til noget der har med grønlandere i Århus at gøre?			
(Missing)			
		1	0.8
	Nej	70	58.3
	Ja	49	40.8
Total kolonne		120	100.0

Frekvenstabel type A		Antal	%
4.230 Kunne du tænke dig at flytte tilbage til Grønland?			
Nej			
		79	65.8
	Ja	41	34.2
Total kolonne		120	100.0

Frekvenstabel type A		Antal	%
4.20 Har du nogen gange hjemve ?			
(Missing)			
		1	0.8
	Nej	54	45.0
	Ja	65	54.2
Total kolonne		120	100.0

Frekvenstabel type A		Antal	%
4.30 Spiser du grønlandsk mad i Århus?			
Nej			
		24	20.0
	Ja	96	80.0
Total kolonne		120	100.0

Frekvenstabel type A		Antal	%
4.60 Føler du dig generelt velkommen i Århus ?			
Nej			
		6	5.0
	Ja	114	95.0
Total kolonne		120	100.0

Frekvenstabel type A		Antal	%
4.80 Har du været udsat for chikane i Århus ?			
Nej			
		27	22.5
	Ja	93	77.5
Total kolonne		120	100.0

Frekvenstabel type A		Antal
4.90 Hvilken form for chikane ?		
Andet		
		25
	Andre slags overgreb	21
	Fra sagsbehandlere	8
	Tilråb i det offentlige rum	43
	Uretfærdig behandling / ikke forstået	50

Frekvenstabel type A	Antal
Vold	42
Total kolonne	120 svarpersoner

10040. Frekvenstabel type A	Antal	%
Hvor længe har du været sofasover	25	59.5
03. Flere uger	2	4.8
04. En måned	1	2.4
05. Flere måneder	6	14.3
07. Mellem 6 og 12 måneder	1	2.4
09. 2 år	2	4.8
10. 3 år	2	4.8
11. 4 år	1	2.4
12. 5 år	1	2.4
15. 8 år	1	2.4
Total kolonne	42	100.0

10050. Frekvenstabel type A	Antal	%
Hvor længe har du boet på forsorghjem	29	69.0
03. Flere uger	1	2.4
05. Flere måneder	6	14.3
06. Et halvt år	1	2.4
07. Mellem 6 og 12 måneder	3	7.1
11. 4 år	1	2.4
14. 7 år	1	2.4
Total kolonne	42	100.0

10060. Frekvenstabel type A	Antal	%
Hvor længe har du haft c/o adresse hos en bekendt	26	61.9
05. Flere måneder	8	19.0
06. Et halvt år	1	2.4
07. Mellem 6 og 12 måneder	1	2.4
08. 1 år	2	4.8
10. 3 år	2	4.8
11. 4 år	1	2.4
12. 5 år	1	2.4
Total kolonne	42	100.0

10070. Frekvenstabel type A	Antal	%
Hvor længe har du haft c/o adresse på en institution/varmestue	33	78.6
03. Flere uger	1	2.4
04. En måned	2	4.8
05. Flere måneder	1	2.4
09. 2 år	1	2.4
11. 4 år	1	2.4
12. 5 år	1	2.4
14. 7 år	1	2.4
15. 8 år	1	2.4
Total kolonne	42	100.0

20010. Frekvenstabel type A	Antal	%
Har du haft arbejde i Grønland? (Missing)		
Nej	4	9.5
Ja	37	88.1
Total kolonne	42	100.0

20020. Frekvenstabel type A	Antal	%
Har du haft arbejde i Danmark? (Missing)		
Nej	15	35.7
Ja	26	61.9
Total kolonne	42	100.0

20030. Frekvenstabel type A	Antal	%
-----------------------------	-------	---

20030. Frekvenstabel type A		Antal	%
Hvor længe siden er det, at du har haft arbejde i Grønland?			
(missing)			
		5	11.9
	01. ½ år	7	16.7
	03. 2 år	3	7.1
	04. 3-4 år	7	16.7
	05. 5-6 år	2	4.8
	06. 7-8 år	2	4.8
	08. Mere end 10 år	16	38.1
	Total kolonne	42	100.0

20040. Frekvenstabel type A		Antal	%
Hvor længe siden er det, at du har haft arbejde i Danmark?			
(missing)			
		17	40.5
	01. ½ år	3	7.1
	02. 1 år	4	9.5
	03. 2 år	2	4.8
	04. 3-4 år	2	4.8
	05. 5-6 år	3	7.1
	06. 7-8 år	3	7.1
	07. 9-10 år	2	4.8
	08. Mere end 10 år	6	14.3
	Total kolonne	42	100.0

20050. Frekvenstabel type A		Antal	%
Har der været tale om ordinær ansættelse eller støttet ansættelse			
	Ordinær	31	
	Støttet	13	
	Total kolonne	42	100.0

20060. Frekvenstabel type A		Antal	%
Hvor mange år har du i alt arbejdet i Danmark?			
(missing)			
		16	38.1
	01. ½ år	4	9.5
	02. 1 år	3	7.1
	03. 2 år	6	14.3
	04. 3-4 år	5	11.9
	05. 5-6 år	1	2.4
	08. Mere end 10 år	7	16.7
	Total kolonne	42	100.0

20070. Frekvenstabel type A		Antal	%
Hvor mange år har du i alt arbejdet i Grønland?			
(missing)			
		5	11.9
	01. ½ år	1	2.4
	02. 1 år	3	7.1
	03. 2 år	4	9.5
	05. 5-6 år	3	7.1
	06. 7-8 år	1	2.4
	07. 9-10 år	1	2.4
	08. Mere end 10 år	24	57.1
	Total kolonne	42	100.0